DZIENNIK HANDLOWY Y EKONOMICZNY

Zawieraiący wszelkie Okoliczności Pisma, Uwagi i Myśli Patryotyczne, do Handlu, Fabryk i Ekonomiki ściągaiące się.

ROKU TRZECIEGO CZĘŚĆ X. XI. XII.

TOM IV.

Pazdziernik, Listopad, Grudzień, 1788.

W WARSZAWIE.
Na Krakowskim Przedmieściu Nro: 438
NAKŁADEM i STARANIEM AUTORA
Dziennika Handlowego.

PAZDZIERNIK LISTOPAD.

III.

GRU.

GRUDZIEN.

IV.

O Sposobie nabycia tego Dzieła,

Część X. XI. czyli Pazdziernik i Listopad razem złączone osobno kupuiąc kosztuie Złł: 2.

Część XII. czyli Grudzień osobno kupuiąc kosztuie Złł: 2.

Ktoby zaś brał razem całoroczną kollekcyą tedy zapłaci za 12. części czyli Miesięcy Złł: 18. — A ieżliby kto chciał przez Pocztę tedy doda i Złł: 6.

Ze zaś ten Dziennik Handlowy wychodzić będzie i na Rok 1789. przeto Wydawca tego Dzieła zna się być obowiązanym donieść Publiczności otakowym wychodzeniu iako i o cenie onego, która taka będzie iak i w poprzedzaiących Leciech, to iest:

Prenumerata Dziennika Handlowego kosztować będzie na Rok cały Złł: 18. — A na puł Roku Złł: 9. — Z Pocztą zaś na Rok cały i Złł: 6. — Na puł Roku i Złł: 3. — Częściami zaś osobne nabywaiąc wypadnie drożey, bo każdą część trzeba będzie płacić wedle wielości Arkuszy, Arkusz po pół złotego rachuiąc, ato z przyczyny szkody w defektowaniu rowności Exemplarzy przez takowe nabywanie — Znaleść to Dzieło można w następuiących mieyscach:

1.

1. W samey Expedycyi Dzieła tego na Krakowskim Przedm: w Kam: Cadra Nro: 438. gdzie można czynić różne doniesienia stosowne do zwyczaynych Artykułów Dzieła tego, mianowicie względem Dóbr i Summ, a darmo tam takowe doniesienia przyimowane będą, dla przyspieszenia zamiaru użyteczności Kraiowey, którą Autor Dziennika Handlowego przedsiewziął.

2. Można także dostać tego Dzieła w Drukarni Gröllowskiey w Marywillu na Senatorskiey Ulicy.

3. Także w Drukarni Dufourowskiey w Starym Rynku.

4. W Xięgarni Kocha na Ulicy S. Jańskiey przy Kościele Farnym.

5. W Xięgarni Szczepańskiego w Nowomieyskiey Bramie.

6. Na Pocztamcie Warszawskim u wszystkich JJPP. Sekretarzów Poczty ale iuż nie częściami lecz prez Prenumeratę i to z Pocztą wedle ceny po wyżey wyrażoney.

7. Za Warszawą zaś, w Poznaniu u Krzysztofowicza Bibliopoli —— w Krakowie w Drukarni Grebla —— w Lublinie u Galli Kupca —— w Wilnie w Sklepie Akademickim.

DZIENNIK
HANDLOWY
Y
EKONOMICZNY

Zawieraiący wszelkie Okoliczności, Pisma, Uwagi Patryotyczne, do Handlu, Fabryk, i Ekonomiki ściągaiące się.

ROKU Tzzeciego Częsc X. i XI.

PAŹDZIERNIK i LISTOPAD.

I.

—*Czynności i Rozrządzenia niektórych Juryzdykcyi Kraiowych.*

— *Rapport generalny dwuletnich Czynności Departamentu Policyi od Seymu 1786 do Seymu 1788 zeszłey Radzie Nieustaiącey uczyniony.*

DEpartament Policyi idąc za przykładem poprzedniczych Departamentow, przynosi Waszey Królewskiey Mci Panu Miłości-

wemu, i Prześwietney Radzie, Rapport dwuletnich czynności swoich takowy.

Naypierwszym było teraźnieyszego Departamentu staraniem, doyść przyczyny, dla czego Intraty Miast nie powiększaią się, owszem upadaią, tym czasem, gdy Sądy W. K. Mci Assessorskie przysądzaią im, coraz więcey gruntów z nadań, i gdy przez polepszone w Kraiu gospodarstwo, cena Dóbr i Produktów znacznie w górę poszła.

Nie mógł się w tym spuścić na zwyczayne Rapporta; przedsięwziął więc rozsyłać do Miast Subalternów swoich, zkąd, gdy się okazało, że naywięcey Prowentów porozrywała między siebie Starszyzna, że Licytacyi albo nie rozumieią, albo Kondyktem niszczą, że niemasz ani Pieniędzy w Kassach, ani Reparacyi, że naywięcey dochodów, składek i długów obraca się na Pienią i Kommissye; Starszyzna przewiduiąc w tym niezawodny zysków swoich upadek, odważyła się na nieposłuszeństwo.

Lecz zaradziłeś temu W. K. Mość łaskawie przez Rezolucyą za zdaniem Prześwietney Rady dnia 10. Lipca roku przeszłego 1787. wydaną, zalecaiąc Departamentowi Woyskowemu przydawanie do Miast takiey Exekucyi Ekonomiczney, iaka się wydaie na delaty Skarbowe.

W czte-

W czterech tylko Miastach dopełniona taka Exekucya, zrobiła posłusznemi te wszystkie, do których przez te dwa lata zsyłał Departament swych Subalternów.

Tym sposobem zlustrował Departament miast Koronnych 33. w tychże domy Numerami oznaczył, kominy murować rozkazał, ludność, zabudowanie, rzemiosła, handle, porządki ogniowe, dochody, wydarki, potrzeby, długi, targi opisał; drogi, groble, mosty powytykał, intraty przez porządne Licytacye podwyższył. 10. Kommissyów *Boni Ordinis* i Asessorskich do skutku przyprowadził, 15. Szkołek, 23. Cegielniów mieyskich założył.

W szczególności w Warszawie Stolicy W. K. Mci spisywanie coroczne ludności, tudzież Ordynacyą względem proby Złota i Srebra roboty Warszawskiey wprowadził, Fundusz na bruki Koszar z Expensy extraordynaryiney wyiednał. — W Poznaniu z pomocą łaskawego udziału Funduszu extraordynaryincgo Prześwietney Rady, nowy Odwach i dwie Bramy wymurował, a do wymurowania domów partykularnych deklaracyą wolności na czas od ciężarów mieyskich zachęcił — W Wschowie Garbarnią Angielską, weryfikacyą rachunków, i porządek w utrzymywaniu więźniów ustanowił. — W

Piotrkowie z pomocą także udziału Funduszu extraordynaryinego Woytostwo wykupił, Rząd lepszy, dwie wielkie Sikawki, prócz innych porządków ogniowych, i ratunek pogorzelców obmyślił. — W Sandomierzu, Rożanie, Nieszawie, Augustowie, Wyskitkach przysądzone Dekretami Assessorskiemi, Folwarki i Grunta wykupił. — W Łęczycy nowy z gruntu Ratusz z Izbami dla Sądów Grodzkich, Ziemskich, i Suscepty wymurował. — W Stężycy, Zakroczymiu, Zytomierzu, Drohiczynie, Hełmie, Dubience, Stanisławowie, Warce, Garwolinie, Wąsoszu, Wiznie, Fundusz na Ratusze obmyślił. — Rawę, Solec, Mławę od przemocy Starszyzny i ruynuiącey Pospolstwo pieni uwolnił. — W Radomiu wiekiem zaniedbane Prowenta wydobył, i z trzech tysięcy do ośmnastu Intraty doprowadził. — W Hełmie po ogniu, linie Rynku i Ulic oznaczył, dziewięcią poprzecznemi Ulicami, porządkami ogniowemi wyniesieniem z Miasta drewnianych budowli, Browarów i Winnic od ognia zabespieczył, Ratusz do wygody Sądów Ziemskich i Grodzkich, za przyłożeniem się do tego UUr. Podkomorzego i Starosty Hełmskich, rozszerzył, kamienie, glinę, y wapno do murów zdatne w gruntach Mieyskich wynalazł, Licytacyą wy-

gra-

gsanych gruntów przywrócił. — W Dubience Rynek z klitek Żydowskich oczyścił, a Ratusz z Sklepami murować kazał. — W Prowincyi W. Xstwa Lit: w Wilnie Kwatery Woyskowe uregulował. — W Kownie zatargi wewnętrzne i zagraniczne handlowe uśmierzył. — Do Brześcia Litewskiego Kommissyą Porządkową wprowadził. — Połock Polski od przemocy zasłonił.

Naostatek co do powszechnego całego kraiu dobra; śrzodki do ubeśpieczenia kraiu od zalewów, próżniaków i naiazdów podał, Soli kraiowey wszystkim Miastom szukać rozkazał, Rapporta o Targach i Kontraktach dla umieszczenia onych w Dzienniku Handlowym, tudzież Administracye mieyscowe, dochodów i wydatków Mieyskich wprowadził.

Ten iest krótki zbior dwuletnich czynności Departamentu Policyi.

Gdyby skutek odpowiadał staraniom, miałby kray wkrótce w Miastach iedno z nayobfitszych źrzodeł bogactw, które pochodzą z handlu i rękodzieła wewnętrznego. Są bowiem Miasta W. K. Mości tak hoynie uposażone i Uprzywileiowane, że dosyćby im było Awulsa odebrać, i z odebranemi dobrze gospodarować, żeby się zrównały zagranicznym.

Do

Do pierwszego pomaga skuteczny Sąd W. K. Mci Assessorski przez prędką i ścisłą sprawiedliwość; drugiemu zaradza ile możności Departament Policyi, rozrządzaiąc dochodami i wydatkami Mieyskiemi: lecz iak pierwsze, tak i drugie starania kończą się nayczęściey na dobrey chęci, bo niemasz ktoby doyrzał na mieyscu, żeby się zadosyć działo wyrokom Assessorskim i Rezolucyom Departamentu Policyi.

Starostowie są właściwe Brachia, których dawne Prawa Gospodarzami mieyscowemi Miast postanowiły. Ale z odmianą czasów, Rządu i okoliczności ten obowiązek Starostów, stał się im niepodobnym do dźwigania ciężarem; naywięcey bowiem iest takich, którzy kupili, albo Prawem Emfiteutycznym nabyli Starostwa, ustawiczne do tego Miast z Starostami Processa, sprawuią wzaiemną iednych ku drugim niechęć, dla którey wielu spokoynych Starostów tak sobie sprzykrzyli ten rząd z Miastami, że sami żądali i żądaią ustawicznie, aby Departament Policyi zsyłał raczey z ramienia swego Subalternów.

Lecz podobnaż to, żeby Departament Policyi z pięcią Subalternami kilkaset Miast corocznie obiechał? a nie dosyć obiechać i porządek

rządek

rządek zrobić, trzeba go ieszcze codziennie dopilnować, żeby był exekwowanym, inaczey naylepsze urządzenie upadnie.

A zatym maiąc ten Departament nadaną sobie Prawem roku 1776. moc rachowania i obradania dochodów Miast Królewskich na rozrządzenie Policyi nayużytecznieysze, a nie mogąc temu obowiązkowi zadosyć uczynić bez dozoru na mieyscu, podzielił Miasta Królewskie nayprzód w Koronie na Wydziałów 15. i do każdego Wydziału wyznaczył z Szlachty rodowitey osobnego Dozorcę przzsięgłego, pod nazwiskiem Kommissarza Policyi, z tym warunkiem, żeby się z mieyscowym znosił Starostą, lub instrumentowanym do tego iego Namieśnikiem. Do znoszenia się zaś z Assessoryą, i zaradzenia w potrzebie Sądowego, tenże Departament zniosłszy się z JJ. WW. Pieczętarzami Koronnemi, wybrał dwoch Assessorskich Plenipotentów. —

Szczupła tych Kommissarzów i Plenipotentów po tysiącu pięćset Złotych na rok z Funduszów Mieyskich zapłata, nie wyniesie ani dziesiątey części tych kosztów, które z Miast corocznie na Pienią i Kommissye wyciągano, a drugie tyle oszczędzi tych Intrat, które przez niedozor Licytacyi i reparacyi więcey daleko

w ra-

w rachunkach, niżeli w istocie podawanych przepadały. Dotąd prócz Propinacyi, żadnych innych dochodów pomimo nakazy, nie Licytują Miasta, bo Starostowie tym się nie zatrudniaią, a Magistraty interessowane są taić one: więcey się zadziwił Departament Policyi, gdy znalazł w Koronie 115. Possessyi, częścią Wsiów, częścią Folwarków, Cegielniów i Młynów, z których Miasta żadney nie podaią Intraty, a przeszło 60. Miast, których dochody nie są ieszcze wiadome. Odtąd więc wyznacza się do takich Licytacyi nayzręcznieyszy od S. Woyciecha do S. Jana, Termin, na którym Kommissarz Policyi koniecznie w każdym Mieście swego respectivè wydziału znaydować się powinien, przy Staroście lub iego Namiestniku, i żeby taż doszła Licytacya starać się będzie musiał, pod odpowiedzią z Kaucyi, bez którey Kommissarzem być nie może. Przyda się to zaraz bardzo użytecznie dla kilkudziesiąt Miast, które w roku przeszłym i teraźnieyszym 1788mym znacane Dobra i Nadania z Dekretów Assessorskich odzyskały, a które zmarnowałyby ie zapewne, gdyby takich odtąd nie było Doźorców.

Drugi

Drugi Termin będzie od S. Michała do S. Marcina, na którym Kommissarze wszelkie Fabryki, reparacye i dyspozycye, czyli się im zadosyć stało, i czyli tyle kosztowały, ile rachunkiem podane, na mieyscu wyexaminuią.

Kończy się lat 11. iak Departament Policyi zatrudnia się szczególniey dochodem Miast z Propinacyi, z którey powinnoby być razem z lat iedenastu zebraney Percepty Złotych dwa miliony, dwakroć pięćdziesiąt pięć tysięcy, Assygnewał Departament na długi i różne porządki Złotych milion trzykroć sto tysięcy, lecz połowa ledwo tey Summy obróciła się użytecznie, więcey zaś iak ośmkroć sto tysięcy roztrwoniono na pienią i Kommissye.——Rawa, Radom, Solec, Zwoleń, Mława, Hełm, Krzemieniec, Nieszawa, Tuszyn z połowę tey przeprocessowali Summy, i ieszcze się Processuią, gdzie zaś budowano, albo reparowano w istocie, iuż się to ruynuie przez niedozor i niedokładność w budowaniu.

Od Expensy powinnoby pozostawać w Kassach Mieyskich Propinacyinych Złotych dziewięćkroć pięćdziesiąt pięć tysięcy, ale niemasz i połowy, druga połowa w zakłóceniu z Kontrahentami o też Prowenta: gdzież insze Dochody z Wsiów, Gruntów i różnych nadań?

Oszczę-

Oszczędzi się więc Miastom kilkakroć sto tysięcy corocznie, gdy za tysiąc pięćset Złotych na rok dla każdego Kommissarza i Plenipotenta zyskaią pewność w Intratach, a w Expensach oszczędność. Do obieżdżania zaś, co naywięcey kosztuie, obowiązkiem będzie Miast przystawiać po dwa konie od Miasta do Miasta.

W czasie, gdy się Intraty Miast powiększą, można będzie utrzymywać rocznie płatnych Architektów y Geometrów, koniecznie do porządku w Miastach potrzebnych.

Wieleż to Miasta tracą na rozmiary i niezgrabne budowy; w iednym Mieście rozmiar Geometryczny kilkaset Czerw: Złotych kosztuie, trzymaiąc zaś rocznie płatnych Architektów i Geometrów, będą na zawołaniu do każdego Miasta, co i setney części teraźnieyszey Expensy nie uczyni, i każde Miasto może być rozmierzone, i porządnie zabudowane. Przyłączyć do tego w czasie Konskrypcyi i rozmiary Parafialne w Dyecezyach J. O. Xcia Jmci Prymassa praktykowane, a zatym chwalebnym przykładem wszędzie być mogące, zrobi się ztąd Mappa naydokładnieysza, i ludność całego Kraiu.

Można

Można będzie utrzymywać Hidraulików doskonałych do bicia tam i rowów, przez co miliony szkody, które wylewy sprawuią, oszczędzą się całemu Kraiowi, a włóczęgi i zdrowe żebraki mogąc być do tych robot użytemi, ubędzie kraiowi ciężar nieużyteczny z próżniaków, i Rząd nie będzie mieć rąk związanych, iak teraz do pozbycia się onych, dla tego, że schwytanych nie ma gdzie podzieć; w Kamieńcu iuż nawet ciasno na osądzonych więźniów.

W przypadkach ognia, które w iednym teraźnieyszym roku razem pięć Miast zniszczyły, można będzie prędzey zapomodz Pogorzełców, bo przez podział Miast na Kommissoryaty, czyli Wydziały, będzie mógł Departament na wzor rządnych Kraiów uformować Kassę ogniową, i z niey ratować Miasta pogorzałe, nie sięgaiąc do Skarbu Rzeczypospolitey.

I to iest wielką do powstania Miast przeszkodą, że w małych Miasteczkach Mieszczanie podobnieysi do Chłopów, dzieci swoie do roli i szynku tylko applikuią, a w większych, byle do znacznego przyszli maiątku, zaraz i w sposobie życia, i w Edukacyi dzieci zbytkuią; i ztąd też często się trafia, że młodzież

Miast

Miast większych nie wychodzi ani na Kupców, ani na Rzemieślników, bez czego Mieszczaninem być nie można, a w mnieyszych cały Magistrat podpisuie się ręką nieumieiętnego Pisarza.

Dla zaradzenia temu złemu, założył Departament w kilku Miasteczkach Mieyskie Szkołki, lecz skoro się otwiera czas pilnowania bydła w polu, Nauczyciele nie maią Uczniów.

Pod dozorem więc Kommissarzów Policyi przymuszony będzie każdy Mieszczanin oddawać dzieci swoie do Szkołki Mieyskiey, i takie Szkołki założone będą w każdym Miasteczku, a w Miastach większych będzie baczność na to, żeby Mieszczanie edukowali dzieci swoie na Kupców i Rzemieślników.

Pomoże do tego zamiaru i to dawnieysze rozrządzenie, żeby Miasta oddawały swoich uczniów na naukę lekarską do Krakowa, gdy Exekucyi onego Kommissarze na mieyscu dopilnuią, i gdy Departament Policyi zniesie się z Prześwietną Kommissyą Edukacyiną, iżby odtąd i zapłata od uczniów, i utrzymywanie onych w Krakowie nie były zawodnemi.

O Miastach Prowincyi W. X. Lit: nie może Departament Policyi tak wiele rapportować i obiecywać sobie, bo lubo razem z Ko-

ronne-

sonnemi wzywane były Uniwersałami i Rezolucyami, doświadczenie iednak przez lat przeszło 13. przekonywa Departament Policyi, że potrzeba ich silniey wezwać, i wielorakie uprzątnąć przeszkody.

— *Podział Miast Królewskich Koronnych na Kommissoryaty czyli Widziały, tym porządkiem iak obieżdżane być maią, zaczynaiąc od pierwszego i do tegoż wracaiąc się od ostatniego.*

PROWINCYA WIELKO-POLSKA.

1mo. *Wydział Poznański.*

1. Poznań.
2. Mosyna.
3. Sroda.
4. Srzem.
5. Kościan.
6. Wschowa.
7. Kopaynica.
8. Babimost.
9. Broyce.
10. Międzyrzec.
11. Skwirzyna.
12. Stare Rogożno.
13. Nowe Rogożno.
14. Kleck.
15. Mieściska.
16. Gniezno.
17. Pobiedziska.

Tego Wydziału Kommissarzem iest Ur. Władysław Garczyński.

2do.

2do. Wydział Kaliski.

1. Kalisz.
2. Odalanów.
3. Szulmierzyce.
4. Pyzdry.
5. Powidz.
6. Konin.
7. Dąbrowica.
8. Brdrow.
9. Przedecz.
10. Kłodawa.
11. Łęczyca.
12. Dąbie.
13. Koło.
14. Stawiszyn.

Tego Wydziału Kommissarzem iest Ur. Kazimierz Gliszczyński.

3tio. Wydział Sieradzki.

1. Piotrkow.
2. Szczercow.
3. Radomsko.
4. Brzeźnica.
5. Paięczna.
6. Wieluń.
7. Bolesławiec.
8. Ostrzeszow.
9. Grabow.
10. Mixtat.
11. Warta.
12. Sieradz.
13. Szadek.
14. Zgierz.
15. Tuszyn.

Tego Wydziału Kommissarzem iest Ur. Jędrzey Dzierzbicki.

4to. *Wydział Kuiawski.*

1. Płock.
2. Gąbin.
3. Osmolin.
4. Gostynin.
5. Kowal.
6. Radzieiow.
7. Brześć Kuiawski.
8. Podgórze.
9. Nieszawa.
10. Bobrowniki.
11. Lipno.
12. Rypin.
13. Dobrzyn.
14. Bielsk Płocki.
15. Płońsk.
16. Sochocim.
17. Nowe Miasto.
18. Zakroczym.
19. Wyszogrod.

Tego Wydziału Kommissarzem iest Ur. Jędrzey Zalewski.

5to. *Wydział Mazowiecki.*

1. Ciechanow.
2. Mława.
3. Janow.
4. Chorzele.
5. Praśnysz.
6. Makow.
7. Rożan.
8. Ostrołęka.
9. Nowygrod.
10. Kolno.
10. Wąsosz.
12. Radziłow.
13. Wizna.
14. Łomża.
15. Zambrow.
16. Nur.
17. Ostrowie.
18. Serock.

Tego Wydziału Kommissarzem iest Ur. Adam Drozdowski.

6to.

6to. Wydział Warszawski.

1. Warszawa.
2. Piaseczno.
3. Błonie.
4. Wiskitki.
5. Sochaczew.
6. Bolimow.
7. Rawa.
8. Inowłodź.
9. Mszczonow.
10. Groiec.
11. Goszczyn.
12. Warka.
13. Czersk.
14. Osieck.
15. Garwolin.
16. Latowicz.
17. Liw.
18. Stanisławow.

Tego Wydziału iest Kommissarzem Ur. Antoni Olszewski.

PROWINCYA MAŁO-POLSKA.

7mo. Wydział Krakowski.

1. Krakow.
2. Kazimierz.
3. Kleparz.
4. Stradom.
5. Olkusz.
6. Będzyn.
7. Krzepice.
8. Częstochowa.
9. Olsztyn.
10. Przyrow.
11. Lelow.
12. Małogoszcz.
13. Żarnowiec.
14. Wolbrom.
15. Słomniki.
16. Proszowica.
17. Koszyce.

Tego Wydziału iest Kommissarzem Ur. Kazimierz Darewski.

8vo. Wydział Sandomirski.

1. Sandomirz.
2. Osiek.
3. Połaniec.
4. Szydłow.
5. Stopnica.
6. Nowy Korczyn.
7. Wiślica.
8. Pierzehnica.
9. Chęciny.
10. Radoszyce.
11. Przeborz.
12. Opoczno.
13. Skaryszew. (*)
14. Radom.
15. Ryczywoł.
16. Kozienice.
17. Zwolin.
18. Solec.

Tego Wydziału iest Kommissarzem Ur. Karol Mikpłowski.

9no. Wydział Podlaski.

1. Drohiczyn.
2. Brańsk.
3. Suraż.
4. Goniądz.
5. Raygrod.
6. Augustow.
7. Knyszyn.
8. Bielsk.
9. Narew.
10. Kleszczelce.
11. Mielnik.
12. Łosice.

Tego Wydziału iest Kommissarzem Ur. Stanisław Lubański.

(*) *Duchowne Dekretem Assessorskim pod obowiązki Miast Krolewskich poddane.*

10mo. Wydział Lubelski.

1. Lublin.
2. Podzamcze przy Lublinie.
3. Ostrow.
4. Parczew.
5. Łukow.
6. Okrzca.
7. Stężyca.
8. Kazimierz dolny.
9. Wąwolnica.
10. Urzędow.
11. Tarnogóra.
12. Izbica.
13. Krasnystaw.

Tego Wydziału iest Kommissarzem Ur. Kazimierz Milowicz.

11mo. Wydział Ruski.

1. Włodzimierz.
2. Swiniuchy.
3. Krzemieniec.
4. Łuck.
5. Kowel.
6. Milanowice.
7. Wyzwa.
8. Ratno.
9. Opalin.
10. Hełmn.
11. Dubienka.

Tego Wydziału iest Kommissarzem Ur. Kazimierz Brzostowski.

12mo. Wydział Podolski.

1. Kamieniec Podolski.
2. Podole.
3. Płoskirow.
4. Wierzbowiec.
5. Balin.
6. Chmielnik.

7. Uła-

7. Ułanow. 10. Uszyca.
8. Lityn. 11. Kopaygrod.
9. Latyczew. 12. Letniowce.

Tego Wydziału iest Kommissarzem Ur. Karol Obrębski.

13tio. *Wydział Bracławski.*

1. Winnica. 8. Kałnibłot.
2. Juźnin. 9. Olchowiec.
3. Miedziakow. 10. Zwinogrod.
4 Bracław. 11. Koszowata.
5. Hayszyn. 12. Tarszcza.
6. Perebrya. 13. Stawiszcze.
7. Jaruga.

Tego Wydziału iest Kommissarzem Ur. Romanowski.

14to. *Wydział Ukraiński.*

1. Bohusław. 8. Białozer.
2. Medwince. 9. Kaniow.
3. Medwedowka. 10. Trachtamirow.
4. Czehryn. 11. Sachnowce.
5. Kryłow. 12. Kwitki.
6. Łomowate. 13. Korsuń.
7. Czerkassy.

Tego Wydziału Kommissarzem iest Ur: Poczman.

15to. *Wydział Kiiowski.*

1. Zytomierz.
2. Romanowka.
3. Taborowka.
4. Skwira.
5. Niechworoszcz.
6. Tyszow.
7. Mirowce.
8. Hermanowka.
9. Rozow.
10. Dymir.
11. Owrucz.

Tego Wydziału iest Kommissarzem Ur: Romuald Kozłowski.

— *Forma zaświadczenia, które powinien złożyć w Departamencie Policyi każdy Konkurrent do Funkcyi Kommissarza Policyi.*

Niżey podpisany, składam to zaświadczenie moie w Aktach Prześw: Departamentu Policyi za Ur. N. rekommendowanym przezemnie do Funkcyi Kommissarza Policyi; iako tenże Ur. N. rodowitym iest Polskim Szlachcicem, obyczaiów nigdzie i w niczym ani żadnym Processem nie notowanych, do Rachunków i Ekonomiki sposobny; zgoła wszelką do tey Funkcyi posiada zdatność i poczciwość, za któremi ręcząc, to zaświadczenie moie własną podpisuię ręką i pieczęcią rodowitą stwierdzam.

Instru-

Instrukcya dla Kommissarzów Policyi.

Departament Policyi w Radzie Nieustaiącey za zezwoleniem Nayiaśnieyszego Pana, za zdaniem teyże Rady wiadomo czyni, komu o tym wiedzieć należy. Iż maiąc sobie dobrze zaleconego Ur. N. i zaświadczeniem N. które w Aktach Departamentu Policyi iest złożone, i w osobny Protokuł zapisane zaręczonego, tegoż Urodzonego N. wyznacza za Dozorcę czyli Kommissarza Policyi do Miast i Miasteczek Królewskich Koronnych wydziału N. następuiących :

Powinnością będzie Urodzonego Kommissarza.

1*mo*. Udać się do Starosty każdego *respective* Miasta i Miasteczka do Wydziału swego należącego, a w niebytności Starosty do przytomnego Namieśnika Starościńskiego, osobnym na to Instrumentem umocowanego: w Miastach zaś Stołowych J. K. Mci do Administratora, i okazawszy mu tę Instrukcyą, tudzież w Aktach mieyskich zaoblatowawszy znosić się z nim w wszelkich czynnościach, które z mocy tey Instrukcyi dopełniać będzie.

2*do*. Obiechać dwa razy co rok wszystkie Miasta i Miasteczka swoiego Wydziału,

raz

raz w przeciągu od S. Woyciecha do S. Jana Chrzciciela, drugi raz od S. Michała do S. Marcina.

3tio. W pierwszym obieździe dopilnować Licytacyi wszelkich Prowentów, reparacye, które Departament Policyi zadysponuie rozporządzić, Kassę Mieyską przeliczyć, i teyże prócz pieniędzy, które Departament Policyi zaassygnuie, nie naruszaiąc, pewny depozyt pod pieczęciami Starościńską i Mieyską opatrzyć.

4to. W drugim obieździe wszelkie reparacye i dyspozycye, czyli się onym zadosyć stało, i czyli tyle kosztowały, ile rachunkiem podano na mieyscu wyexaminować, Kassę Mieyską podobnież, iako wyżey przeliczyć, i gdzieby nowych potrzeba reparacyi, wieleby kosztować mogły końcem przysposobienia się przez zimę do nich, Departamentowi Policyi doniesie.

5to. Z każdego obiazdu i z każdego Miasta, osobny Rapport Departamentowi Policyi podać, a przy naypierwszym obieździe stan Miast co do zabudowania, ludności i sytuacyi podług wydanego przez tenże Departament wzoru, na dwa Exemplarze spisać, i ieden przy sobie zostawić, a drugi do Departamentu odesłać.

6to.

6to. Oprócz tych Rapportów, o wszystkich przypadkach extraordynaryinych w okręgu swego Wydziału zdarzonych Departamentowi Policyi donosić, a łaskawego Nayiaśnieyszego Pana uwolnienia od płacy Poczty, do żadnych innych oprócz Departamentowych Expedycyi nieużywać.

7mo. W ieden Protokuł wszelkie dyspozycye Departamentu Policyi, w drugi wszelkie swoie Rapporta i Korrespondecye z tymże Departamentem zapisywać, do czego Pisarzów i młodzieży Mieyskiey sposobney, używać będzie wolno.

8vo. Do obieżdżania Miast więcey nad dwa konie i poiazd nie wyciągać, zaczynaiąc tę koley od pierwszego Miasta w porządku Wydziału położonego, i do tegoż wracaiąc się od ostatniego.

9no. Tymże porządkiem czyli koleią rozsyłać od Miasta do Miasta wszelkie dyspozycye, które tym końcem Departament Policyi do Urodzonego Kommissarza adressować będzie.

1o*mo.* We wszystkich zaś przypadkach, które nie mogą być obięte tą Instrukcyą referować się do Departamentu Policyi, nic własnym domysłem nie rezolwuiąc.

11*mo.*

11*mo*. W nadgrodę tych prac Ur: Kommissarz Policyi będzie mieć roczney Pensyi Złł: Pol: Tysiąc pięćset Nro 1500. z Funduszów, które Departament Policyi osobno zadysponuie, i nad tę Pensyą nic od Miast dozorowi swemu powierzonych, ani dla siebie, ani dla ludzi lub koni swoich nie będzie mógł wyciągać. A gdyby się okazało z zaskarżeń Starosty, Miasta lub kogożkolwiek, że Ur. Kommissarz zdzierstwem, lub złym sprawowaniem swych powinności wykroczył, tedy takowego Departament Policyi bez żadnego względu oddali.

12*mo*. Na które to powinności i obowiązki Kommissarza Policyi Ur. N. wykona przysięgę przed Departamentem Policyi, albo w którymkolwiek swego Wydziału Grodzie, na Rotę następuiącą:

Ja N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy Swiętey iedynemu, iż będąc wyznaczonym za Kommissarza Policyi do dozoru Miast Królewskich Wydziału N. powinności, które mi są przepisane w Instrukcyi od Prześwietnego Departamentu Policyi wiernie i pilnie dopełnię, na szkodę Miast dozorowi memu powierzonych z nikim zmawiać się nie będę; owszem cokolwiekbym widział szkodliwego

wego dla tychże Miast Prześwietnemu Departamentowi Policyi doniosę, nad wyznaczoną mi Pensyą nic dla siebie, ani dla ludzi, lub koni moich wyciągać od Miast nie będę; zgoła wszystkie dyspozycye Prześwietnego Departamentu Policyi ściśle wykonam, nie uwodząc się ani datkiem, ani przyiaźnią, ani nienawiścią. Tak mi Panie Boże dopomoż, i niewinna męka Syna Jego.

— *Rezolucya Nayiaśnieyszego Pana za Zdaniem Rady Nieustaiącey dnia 9. Miesiąca Września 1788. Roku względem tegoż Rapportu.*

Z Departamentu Policyi — Czytany był Rapport generalny dwuletnich Czynności Departamentu Policyi od Seymu 1786. roku, do tegoż czasu, w którym &c. Nakoniec czytany był Proiekt do Uniwersału J. K. Mci do Miast i Miasteczek Krolewskich względem rozporządzenia onych na Wydziały. — J. K. Mość Pan Nasz Miłościwy za Zdaniem Rady przy Boku swoim oświadczywszy wdzięczność Departamentowi Policyi i pochwaliwszy gorliwą troskliwość Jego, w tym wszystkim, cokolwiek dąży do dobrego Miast porządku, ten Proiekt

iako

iako pożyteczny dla Kraiu approbowawszy, wspomniony Uniwersał do druku podać, z sposobem w nim przepisanym po Miastach i Miasteczkach Królewskich rozesłać decydował.

Ponieważ zaś tenże Departament Policyi oświadczył, iż o Miastach Królewskich Prowincyi W. X. Lit: nie może tyle donieść, z przyczyny wielorakich czynionych przeszkod. Przeto J. K. Mość z tąż Radą zalecił Departamentowi Policyi, aby podobne uczynił rozrządzenie w Miastach i Miasteczkach Królewskich Prowincyi Lit: iako maiący nadaną sobie Prawem R. 1776. moc rachowania i obracanie Dochodów wszystkich Miast Królewskich na rozrządzenie Policyi nayużytecznieysze.

— *Uniwersał Nayiaśnieyszego Pana za Zdaniem Rady przy Boku Jego Nieustaiącey do Miast i Miasteczek Królewskich w Koronie i w W. X. Lit: względem rozporządzenia onych na wydziały.*

MY STANISŁAW AUGUST

Z Bożey Łaski Król Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kiiowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smoleński, Siewierski i Czerniechowski; za zdaniem Rady Nieustaiącey.

Wszem w obec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie Szlachetnym Magistratom, i Sł: Urzędom Mieyskim Miast i Miasteczek Naszych Królewskich w Koronie i w W. X. Lit: wiadomo czyniemy.

Rapport generalny z dwuletnich Czynności Departamentu Policyi od Seymu przeszłego, do następuiącego, Nam Królowi i Radzie przy Boku Naszym Nieustaiącey podany, który przy tym Uniwersale wydrukowany mieć chcemy, przeświadcza Nas i Radę przy Boku Naszym Nieustaiącą, że rozporządzenie Miast Naszych Królewskich na Wydziały pod dozorem osobnego do każdego Wydziału Dozorcy

czyli

czyli Kommissarza Policyi z Referencyą do Starostów lub ich Urzędów, iedynym iest śrzodkiem do podźwignienia tychże Miast z nierządu, w którym ieszcze dotąd przez niedostatek dozoru na mieyscu zostaią.

Przychylaiąc się zatym do tego rozrządzenia Departamentu Policyi; My Król za zdaniem teyże Rady deklaruiemy.

1*mo*. Wszystkie bez excepcyi Miasta i Miasteczka Nasze Królewskie w Koronie i w Wielkim Xięstwie Litewskim, Referuiąc się zawsze do swych Starostów podług Praw onym służących, dzierżawić maią wszystkie swoie dochody na rok, lub na lat trzy, więcey daiącym, przez Licytacye, którym ieden Termin od S. Woyciecha do S. Jana Chrzciciela przez Departament Policyi oznaczony, ma tak być rozporządzony, żeby Kommissarz Policyi obieżdżaiąc w tym przeciągu wszystkie Miasta swoiego wydziału, na każdey znaydował się Licytacyi.

2*do*. Wydatki, które Departament Policyi na Fabryki, Reparacye, i utrzymanie porządku w Miastach rozporządzi, dopóty nie będą przyięte, dopóki Kommissarz Policyi nie wyexaminuie na mieyscu przy staroście, lub ie-

go

go Namiestniku, iaka reparacya, i czy tyle kosztowała, ile rachunkiem była podana.

3tio. A iako na dobrym urządzeniu dochodów i wydatków zasadza się wzrost Miast Naszych, na tym zaś wygoda, porządek i obfitość całego Kraiu, tak gdy to urządzenie obeyść się nie może bez kosztu, który przez lepszy dozor mieyscu sowicie się nadgrodzi; zaczym wszystkie na bez excepcyi Miasta i Miasteczka Nasze przykładać się maią do tego kosztu w tey proporcyi, iaką Departament Policyi w miarę dochodów każdego Miasta ułoży, a dla oszczędzenia onych, My Król wszelkie expedycye, od, i do Departamentu Policyi, od opłaty na Poczcie uwalniamy.

4to. Dla oszczędzenia także kosztów na objeżdżanie Miast, rozsyłanie dyspozycyi, reparacyą Bruków, Dróg, rowów i Mostów, Departament Policyi ułoży prawidło, podług którego Miasta konie od Miasta do Miasta przystawiać, dyspozycye rozsyłać, i do reparacyi szarwarki dawać w proporcyi Gruntów, Placów i Domów powinny.

5to. Doświadczenie roku teraźnieyszego, w którym razem pięć Miast Naszych zgorzało, dowodzi, iak mało ieszcze też Miasta od takowych przypadków są obwarowane, zaczym

Depar-

Departament Policyi dla ratowania w podobnych przypadkach porządki ogniowe, a dla zapomożenia Pogorzelców, Kassę ogniową na wzor rządnych Kraiów obmyśli, i porządek, w którym Miasta względem wygody, ozdoby i bespieczeństwa od ognia zabudowane być maią, przepisze.

6to. Do czego nim z powiększenia dochodów Mieyskich okaże się Fundusz na Architektów i Geometrów, Departament Policyi znie-sie się z Kommissyą Edukacyi Narodowey, aby tym czasem Szkoły Kraiowe przydawały Nauczycielów, i Uczniów do rozmiaru, i dyrekcyi budowli zdatnych.

7mo. Ponieważ Summa Złł: Pol: 240. na rok od każdego z Uczniów lekarskich, których Miasta Nasze utrzymuią w Krakowie, płacona, okazała się być niedostarczaiącą na mieszkanie, wikt, posługę, odzież, ochędostwo i Xiąžki; przeto My Król za zdaniem Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey, przez Rezolucyą pod dniem 24. Miesiąca Lipca roku przeszłego 1787. powiększyliśmy tę płacę do Złł: Polski 400. na rok. Skoro więc Departament Policyi Podług teyże Rezolucyi ułoży się z Kommissyą Edukacyi Narodowey, i nową Tabellę wysyłania tych Uczniów ułoży; Miasta i Mia-

steczka

steczka Nasze wspomnioną Summę Złł: Polsk: 400. od każdego Ucznia płacić będą obowiązane.

8vo. Naostatek, ponieważ wszystkie rozrządzenia Departamentu Policyi przy teraźnieyszym generalnym Rapporcie ułożone, zmierzaią do prędszego miast Naszych podźwignienia, przeto dla tychże Miast maią być prawidłem

Który to Uniwersał za zdaniem Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey ręką Naszą podpisany Pięczęcią teyże Rady stwierdzony, i wydrukowany, *per copias* z podpisem Wielebnego Sekretarza Rady Naszey, rozesłać do Grodów i Wydziałów Miast Naszych, sposobem tymże Uniwersałem przepisanym od Miasta do Miasta, Departamentowi Policyi zlecamy. Dan w Warszawie dnia IX. Miesiąca Września R. Pańskiego MDCCLXXXVIII. Panowania Naszego XXV. Roku.

STANISŁAW AUGUST KROL.

Innych Juryzdykcyi Urządzeń, mianowicie Kommissyów Skarbowych, że dla agituiącego się Seymu nie ma teraz Rapportów, przeto

to zostawuie się udział ich poźnieyszemu czasowi, a teraz daie się wiadomość Targów i Handlu Kraiowego, w następuiącym Artykule.

II.

O Targach i Handlu Kraiowym.

CHociaż rozkaz zaszedł Departamentu Policyi, iak świadczy powyższy Rapport Jego, aby Miasta Rapportowały Targi i Kontrakta swoie do Dziennika Handlowego, wszelako bardzo mało iest takich Miast, co te tak pożyteczne Urządzenie dopełniaią, bo tylko kilka Miast w tym porządku kochaiących się liczyć można, iak zaświadczy poniższa Specyfikacya Targów, i dla tey przyczyny, nie daie się Tabella Targowa, iak dawniey dawała się, bo próżno expens tylko byłaby, dla kilku Miast rapportuiących, dawać Tabellę, więc zamiast Tabelli, całkiem Rapport ich Targowy kładzie się, iak następuie:

— Specy-

— *Specyfikacya Targu Krakowskiego dnia 25. Listopada 1788. Roku.*

			Złł:	Gr.
Zyta	- - -	*Korzec*	17.	—
Pszenicy	- -	Ditto	21.	—
Jęczmień	- -	Ditto	15.	—
Owsa	- -	Ditto	8.	—
Grochu	- -	Ditto	18.	—
Jagły	- -	Ditto	24.	—
Anyż	- -	Ditto	48.	—
Siemie Lniane	-	Ditto	16.	15.
Ditto Konopne	-	Ditto	15.	15.
Kasza Tatarczana	-	Ditto	35.	—
Ditto Jęczmienna	-	Ditta	22.	12.
Gorzałki	- -	*Garniec*	8.	—
Oleiu Makow:	-	Ditto	8.	—
Łoiu topionego	-	*Kamień*	20.	15.
Wosku	- -	Ditto	70.	—
Wełny	- -	Ditto	30.	—
Saletry	- -	Ditto	38.	—
Lnu	- -	Ditto	15.	14.
Konopi	- -	Ditto	14.	12.
Miodu przaśnego	-	Ditto	16.	—
Szczeciny	- -	Ditto	36.	—
Soli	- -	5. Ditto	10.	15.
Słoniny i Sadła	-	*Funt*	—	24.

Paźdz: i Listop: Za Ma.

			Złł:	Gr.
Masła	- -	*Funt*	—	24.
Skóra surowa Wołowa		*Sztuka*	26.	—
Ditto Krowia	-	Ditto	10.	—
Ditto Jałowice	-	Ditto	4.	—
Ditto Cielęca	-	Ditto	2.	6.

Ktòrą to Specyfikacyą Targu wyżey wyrażonego, Cena Zboż i Wiktuałów wypisawszy. Tę podług zwyczaiu przy położeniu zwykłey Pieczęci Prowentowey Mieyskiey, Ręką własną z Twierdzam. Dat: w Kancellaryi Prowentowey w Ratuszu Krakowskim dnia 29. Miesiąca Listopa 1788. Roku — *Jan Henryk Zeidler* J. K. Mci Konsyliarz i Pisarz Prowentowy Miasta Stołecznego Krakowa Przysięgły. —

— *Specyfikacya Targu Sandomirskiego z Miesiąca Listopada.*

			Złł:	Gr.
Zyta	- - -	*Korzec*	13.	—
Pszenicy	- -	Ditto	17.	—
Jęczmienia	- -	Ditto	12.	15.
Owsa	- -	Ditto	5.	10.
Grochu	- -	Ditto	20.	—

Jagieł

			Złł:	Gr.
Jagieł	- -	Ditto	28.	—
Krup Jęczmien:	-	Ditto	25	—
Ditto Gryczan:	-	Ditto	28.	—
Siemienia Lnianego	-	Ditto	16.	—
Ditto Konopnego	-	Ditto	14.	—
Oleiu Lnianego	-	*Garniec*	4.	8.
Ditto Konopnego	-	Ditto	4.	8.
Wódki	- -	Ditto	8.	—
Masła	- -	*Funt*	—	22.
Słoniny	- -	Ditto	—	24.
Saletry	- -	Ditto	2.	—
Mięsa	- -	Ditto	—	6.
Kawy	- -	Ditto	2.	10.
Cukru	- -	Ditto	1.	25.
Wosku żółtego	-	*Kamień*	64.	—
Miodu przaśnego	-	Ditto	17.	—
Łoiu topionego	-	Ditto	22.	—
Chmielu	- -	Ditto	12.	24.
Tytuniu	- -	Ditto	34.	4.
Żelaza Kraiowego	-	*Cetnar*	40.	—
Soli	- - -	*Beczka*	56.	18.
Smoły	- -	Ditto	24.	—
Wołu	- -	*Sztuka*	108.	—
Skóra Wołowa	-	Ditto	18.	—
Ditto Cielęca	-	Ditto	1.	—
Gęś	- -	Ditto	1.	15.

			Złł:	Gr.
Kapłon	- -	Ditto	—	28.
Kura	- -	Ditto	—	16.
Kaczka	- -	Ditto	—	18.

Targ ten zaświadcza *Andrzey Rogowski* Prezydent Miasta J. K. Mci Sandomirza mp.

— *Specyfikacya Targu Mińskiego z Miesiąca Listopada.*

			Złł:	Gr.
Zyta Kommissyina	-	*Beczka*	48.	—
Pszenicy	- -	Ditto	80.	—
Jęczmienia	- -	Ditto	40.	—
Owsa	- -	Ditto	20.	—
Gryki	- -	Ditto	18.	—
Grochu	- -	Ditto	40.	—
Siana	- -	*Fura*	10.	—
Mięsa	- -	*Funt*	—	8.
Łoiu nietopion-	-	*Kamień*	24.	—
Wosku	- -	Ditto	88.	—
Miodu	- -	*Miara*	58.	—
Masła	- -	*Faska*	24.	—
Kura	- -	*Sztuka*	1.	—
Kapłon	- -	Ditto	2.	—

			Złł:	Gr.
Gęś	- -	Ditto	2.	——
Soli	- -	*Beczka*	54.	——

Ten Targ zaświadcza *Ignacy Tarankiewicz* Burmistrz Miński mp.

—— *Specyfikacya Targu Warszawskiego Dnia 7. 9bris 1788. Roku.*

			Złł:	Gr.
Zyta pięknego	-	*Korzec*	13.	15.
Mąki Zytney	-	Ditto	18.	15.
Pszenicy	- -	Ditto	19.	15.
Jęczmienia	- -	Ditto	12.	——
Owsa	- -	Ditto	7.	——
Gryki	- -	Ditto	11.	15.
Kaszy Jaglaney	-	Ditto	30.	——
Ditto Gryczaney	-	Ditto	28.	——
Ditto Ditto drobney	-	Ditto	48.	——
Ditto Jęczmienney	-	Ditto	16.	——
Ditto Ditto drobney		Ditto	20.	——
Ditto perłowey	-	Ditto	48.	——
Grochu pięknego	-	Ditto	16.	——
Ditto zielonego	-	Ditto	16.	——
Ditto szablastego	-	Ditto	32.	——
Ditto Cukrowego	-	Ditto	18.	——

Indy-

		Złł:	Gr.
Indyków - -	*Para*	5.	—
Indyczków - -	Ditto	7.	—
Gęsi - -	Ditto	3.	—
Kaczek - -	Ditto	1.	15.
Kapłonów - -	Ditto	1.	15.
Kur - -	Ditto	1.	15.
Wołu dobrego -	*Sztuka*	126.	—
Ditto podleyszego -	Ditto	90.	—
Krów lepszych -	Ditto	54.	—
Ditto podleyszych -	Ditto	44.	—
Cielęta dobre -	Ditto	28.	—
Ditto podleysze -	Ditto	18.	—
Wieprze dobre -	Ditto	126.	—
Ditto podleysze -	Ditto	54.	—
Baranów dobrych -	Ditto	12.	—
Kozłow dobrych -	Ditto	16.	—
Skóra Wołowa surowa dobra	Ditto	24.	—
Ditto podleysza -	Ditto	18.	—
Ditto Krowia dobra -	Ditto	16.	—
Ditto Kozłowa dobra	Ditto	10.	—
Ditto Cielęca lepsza -	Ditto	3.	15.
Ditto Ditto podleysza	Ditto	2.	15.
Knotów bawełn: -	*Kamień*	120.	—
Ditto ordynar: 60. -	*Motków*	21.	—
Wosku białego -	*Kamień*	94.	—
Ditto żołtego -	Ditto	64.	—

Wełny

			Złł:	Gr.
Wełny	- -	Ditto	36.	—
Włosów	- -	Ditto	26.	—
Szczeciny	- -	Ditto	30.	—
Konopi	- -	Ditto	6.	—
Lnu	- - -	Ditto	10.	—
Łoiu topionego	-	Ditto	18.	—
Ditto nie topionego	-	Ditto	13.	—
Potażiu	- -	Ditto	12.	—
Miodu przaśnego	-	Ditto	10.	—
Chmielu	- -	Ditto	9.	—
Puchu	- -	*Funt*	3.	—
Smoły	- -	*Beczka*	7.	—
Jay	- - -	*Kopa*	3.	—
Masła	- -	*Faska*	36.	—

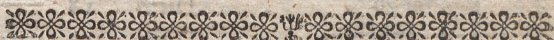
Takowy Targ zaświadczył *Wiesiołowski* Instygator Taxowy Juryzdykcyi Marszałkowskiey Koronney.

— *Doniesienie Dziennika Handl: o żądaniu kupna Produktów różnych Kraiowych.*

Pewna Kompania Handlowa w Warszawie żąda nabycia w znaczney Partyi Produktów Kraiowych następuiących — Słoniny na Wagę — Miodu Przaśnego — Hanyżu —

Skór

Skór Wołowych — Łoiów — Wełny —
Ktoby miał tych wszystkch Gatunków, choćby w iak nayznacznieyszey Partyi, niech się zgłosi do Expedycyi Dziennika Handlowego na Krak: Przedm: Nro 438. a odbierze tam Informacyą.

III.

O Targach i Handlu Zagranicznym.

W Poprzedzaiącym Dzienniku na kar: 663. doniosło się o Handlu Mołdawskim z Polską, wyiętym z Rapportu JW. Czackiego Ssty Nowogrodz: w teraźnieyszym zaś Dzienniku miało się donieść z tegoż Rapportu o Handlu Polskim z samą Tureczyzną, lecz dla pewnych przyczyn do czasu dalszego wstrzymane zostało — Gdyby zaś ciąg Wiadomości Handlu Zagranicznego z innych stron nie był przerwany, kładzie się Wiadomość Targu i Handlu Królewieckiego w teraźnieyszym czasie będącego, iak następuie:

— *Cena*

— *Cena teraźnieysza na Produkta i Towary Polskie w Królewcu.*

			Złł: dobr: Mon.
Pszenica stara	-	*Laszt*	270. do 290.
Żyto Polskie osietne		Ditto	195. do 220.
Ditto tuteysze	-	Ditto	190. do 195.
Jęczmień (Nowy	-	Ditto	175. do 155.
Jęczmień (Stary	-	Ditto	150. do 160.
Słod	- -	Ditto	185. do 195.
Owies	- -	Ditto	120. do 130.
Groch biały	-	Ditto	200. do 210.
Ditto szary	-	Ditto	210. do 230.
Siemie Lniane do siania	- -	*Łasztowka*	$15\frac{1}{2}$. —
Ditto Lniane Ruskie		Ditto	12. do $12\frac{1}{2}$.
Ditto Konopne	-	Ditto	9. —
Len Rakicki	- -	*Kamień*	12. do $11\frac{1}{2}$.
Ditto Droiański	-	Ditto	$10\frac{1}{2}$ do 11.
Ditto Polski	-	Ditto	$9\frac{1}{4}$ do 10.
Pięka czysta	-	Ditto	$10\frac{4}{5}$. —
Ditto czuprynka	-	Ditto	$10\frac{1}{2}$ —
Ditto ciukowa Ruska		Ditto	$8\frac{2}{3}$. —
Ditto Litewska	-	Ditto	$7\frac{1}{2}$ do 8.
Pakuła	- -	Ditto	4. do $4\frac{1}{2}$.
Wosk	- -	Ditto	42. do $42\frac{1}{2}$.
Łoy stary	- -	Ditto	13. do 14.
Ołowiu	- -	*Cetnar*	29. —

Cyny

		Złł: dobr: Mon.		
Cyny	- -	Ditto	85.	do 90.
Szczeciny	-	*Funt* Groszy 36.		
Potażu Koronnego		*Sziffunt*	90.	—
Ditto śrzedniego	-	Ditto	85.	—
Ditto braku	-	Ditto	75.	—
Ditto kotłowego Koron:		Ditto	85.	—
Ditto Ditto śrzedniego		Ditto	80.	—
Zelaza rozmaite gatunki		Ditto	40.	do $40\frac{1}{2}$.
Sledzi Hollenderskich		*Beczka*	80.	—
Ditto Szwedzkich		Ditto	15.	do 16.
Mydła Czarnego	-	*Łaszt*	205.	—
Weydaszu albo Popiołu		Ditto	400.	do 600.
Oleiu Konopnego	-	*Ahm*	118.	—
Tranu Rybiego	-	Ditto	54.	do 45.

Takowa Cena Królewiecka, że była w Listopadzie R. teraźnieyszego, zaświadcza *Korrespondent Dziennika Handlowego.*

Wiadomość o niektórych Miarach i Wagach Królewieckich.

Kamień Królewiecki ma Funt: Berlińs:		33.
Szotów 3. czyni Łotów Lit:	-	2.
Ahm Pruski ma Sztoffów Prusk:	-	180.
Szeffel Pruski ma Sztoff: Prusk:	-	48

Do

Do łasztowki leżie Zyta Szefiów	3.	
Ditto Siemienia Ditto	$2\frac{1}{2}$.	
Łaszt Pruski trzyma Zyta Beczek Prus: - -	20. a Pols: 10.	
Ditto Siemienia Ditto	24. Ditto 12.	

Jak skoro Dziennik Handlowy zasięgnie obszernieyszey Wiadomości o Miarach, Wagach i wszystkich okolicznościach Handlowych Królewieckich, tak zaraz pośpieszy z doniesieniem onych Publiczności —— A teraz przystępuie do dalszey wiadomaści Handlu Gdańskiego.

— O Targach i Handlu Gdańskim.

Do Wiadomości Targów i Handlu Gdańskiego, naypierwszą potrzebą być zdaie się, wiadomość Miar i Wag Gdańskich, przeto iaką uzyskał Dziennik od Korrespodenta swoiego w Gdańsku, wiadomość w tey mierze, taką udziela Publiczności Handluiącey.

— Uwia-

— *Uwiadomienie o Miarach Gdańskich.*

Korczyk zawiera w sobie *Sztofów* 32. czyli *Garcy* 16.

Łaszt zawiera w sobie *Korczyk:* 60.

Beczka Solowa zawiera w sobie *Korczy:* 3. wszelako Sol przedaią na Łaszty.

Korczyków $56\frac{1}{2}$. Pruskich 60. Korczyków Gdańskiey miary maią.

Gdy nie równa po Miastach i w Prowincyach iednego Państwa Miara, iakże można zapewnić Handluiących o Cenie, nie wiedzących doskonale Miary. *np.*

Korzec Warszawski ma Garcy 32.

A Korczyk Gdański ma Sztofów 32. czyli Garcy 16.

Podczciwi Kupcy, od Podczciwych i nieinteressowanych Ludzi kupiąc, wymierzaią Zboża na 60. Korczyków Łaszt, czyli na 27. lub 28. Polsk: Korcy; z czego się pokazuie, iż nie równe być muszą Garce: Owożby należało miarę Sztofa Gdańskiego iakich 2. na Garniec idzie, mierzyć z Garcem Warszawskim, nie dla zmnieyszenia miary, ale dla pewnego umiarkowania i ułożenia. Korcy i Miary w wielu mieyscach są odmienne, a w iednym

Kró-

Królestwie, iakoto: Korce Warszawskie, Beczki Wileń: na Zmudzi Pury, w Brześciu Szanki, w Kaliszu Wirtle &c.

We Gdańsku zaś i w okolicach należących do Miasta, iednakowa Miara, która aby nie była zfałszowana, na Ratuszu zawsze Korzec do Zboża, i Beczka do mierzenia Soli, pełne są Rzepaku: Miernicy przysiężni corocznie przynoszą Korczyki dla sprawdzenia Miary, i te muszą być sprawiedliwe, lubo czasem Strychulec po Zbożu u Ludzi złego Sumnienia, wyżey nad pręt żelazny, bywa przeciągniony.

Miara Pruska wszędy iednakowa, Berlińska przenosi Gdańską na Stu $6\frac{1}{2}$; a na trzech Łasztach Zboża Korcy 15. i 16. oprócz nadmiaru w Elblągu.

Owoż miarę Pruską z Gdańską i Cudzoziemską należy uformować.

Jeszcze przydaię, że tu miara do Piwa większa, niżeli do Wina i Wodek, bo Piwo się pieni, gdy Beczkę czyli Sztoffy nalewaią.

— *Uwiadomienie o Wagach Gdańskich.*

Funt Gdański	- -	ma *Łotów*	32.
Lisfunt	- - -	ma *Funtow*	16.

Szyf-

Szyffunt Gdański	-	ma *Lisfuntow*	20.
Szaffunt - -	-	ma *Funtow*	320.
Cetnar - -	-	ma Ditto	120.
Kamień większy	-	ma Ditto	34.
Kamień mnieyszy	-	ma Ditto	24.

Na Kamień większy waży się Wełna, Len, Konopi, Ryż, i Migdały.

Na Kamień mnieyszy waży się Cukier, Rozynki *&c.*

Inne zaś Towary iakoto: Kawa, Pieprz, Imbier, Cynamon *&c:* przedaią się na Funty i na Łoty.

Waga Gdańska od Warszawskiey na Stu Funtach większa 6. Funtow.

Berlińska, Wrocławska, Królewiecka i Elbląska większa od Gdańskiey na Stu, $6\frac{1}{4}$. procent. —— Na Szaffuncie blisko 20. Funtów, przenosi Gdańską.

Waga Hollenderska i Francuzka nad Gdańską Wagę $12\frac{1}{2}$ Procentem cięższa, a Berlińska $6\frac{2}{3}$. Procentem od Gdańskiey ważnieysza, ta iest nieomylna prawda, i że nie w iednym mieyscu, ale w namienionych Państwach we wszystkich Miastach iedna Waga.

Nad Warszawską Berlińska Waga blisko 13. Procentum wynosi.

Łast

Łaszt Soli z 16. Bèczek 5000. Funtów iako i wszystkie Towary w Okręty ładowane rachuią się ciężarem 5000. Funtów.

Zyta od 115. 118. Funtów waży do 5000 Funtów.

Pszenicy i Grochu 10. Procentum cięższe ziarno; owszem Groch od Pszenicy ważnieyszy, a Jagły od Grochu —— *Tyle tym czasem udziela Korrespondent Gdański o Miarach i Wagach tamecznych, ieśliby kto miał ieszcze iakie wątpliwości względem tego, niech czyni zapytanie przez Pismo Dziennika Handlowego, a śmiało może się spodziewać Odpowiedzi od tak gorliwego Korrespondenta* — A teraz daie tenże Korrespondent Wiadomość o Targach i Handlu teraźnieyszym Gdańskim.

---

4 — *Targ Gdański w Miesiącu Październiku.*

Od dnia 2. Września do ostatniego Października, w Handlach żadney nie ma odmiany, iak pierwey tak i teraz płacą.

			Złł: B. M.
Zyta	- -	*Łaszt*	—— do 180.
Pszenicy z Lądów		Ditto	240. do 250.
Ditto	z Kuiaw piękna	Ditto	280. do 290.

Z po-

Z powyższych mieysc nie spływaią Statki, bo też iuż późno w tym lecie, a że z nikąd nie ma Kommissów, tuteysi Kupcy niektórzy, wysyłaią na własnych Okrętach Zboża i Drzewo, do Francyi, Hollandyi i nieco do Szwecyi, na los szczęścia, aby zrobić Pieniądze z Towarów, iakich dostatkiem bez odbycia — Dat: z Gdańska 31. Października *Korrespondent.*

Ze zaś i Towarów Zagranicznych Cena może być potrzebna do Wiadomości, ażeby wiedzieć przez ciekawość, iak wiele Kupcy w Polszcze zarabiaią, przeto daie się tu Autentyczny Preyscurant, 26. Sierpnia od tegoż Korrespondenta nadesłany.

— *Cena we Gdańsku różych Towarów, podług Miary, Wagi, na Gdańskie Pieniądze, Czerw: Zło: po Złł: 12. Gdańsk: a Zł: Gdań: po Gr: Pol: 45. rachuiąc, iak Kramarze u Całkownikow kupuią Pakami, Beczkami &c.*

Na Funty		Złł:	Gr: Gdań.
Szafran de Gasti:	-	47.	—
Kardemon fein	-	20.	—

Coche-

Na Funty	Złł.	Gr: Gdań.
Cochenille przesiana -	22.	—
Cynamon biały -	26.	—
Ditto żołty -	15.	—
Muszkatowy kwiat -	36.	—
Indycht St. Domingo -	12.	—
Cynober -	5.	—
Kawa Lewantska -	2.	—
Ditto przednieysza z Martyniki	—	41.
Ditto Ditto Stg. Domino	—	41.
Herbata Chińska -	15.	—
Ditto Heysan -	10.	—
Lukrecya korzonki -	—	15.
Cremortartari - -	—	30.
Vitriol Cypryiski -	—	36.
Oczy racze - -	2.	15.
Szczecina - -	—	54.
Manno - -	—	12.
Perłowa Kasza - -	—	8.
Gallas - -	—	48.
Krochmal - -	—	9.
Puder - - -	—	9.
Tytiuń Ruski w liściach	—	10½.
Ditto Polski -	—	12.
Ditto Hollenderka w rolach	—	18.
Mączka Saska błękitna -	—	42.
obrowe stroie przednie	90.	—

aździ: i Listop: 1788.

Na Funty	Złł: Gr. Gdań.
Bobrowe stroie ordynaryine	48. —
Rebarbarum Ruskie y Duńskie	$9\frac{1}{2}$. —

Na Kamień 24ry Funtowy.

	Złł: Gdań.
Pieprz Angielski -	42. —
Ditto Hollenderski i Duński	40. —
Imbier biały - -	16. —
Ditto żołty - -	10. —
Figi ze Smirny - -	19. —
Rozynki świeże - -	7. —
Ditto stare - -	$4\frac{1}{2}$. —
Ditto drobne Corinten	8 —
Cukier Hamburski -	23. —
Ditto Refinade przedni	21. —
Ditto Ditto ordynaryiny	19. —
Ditto Melis - -	17. —
Syrop - - -	7. —
Biały - - -	18. —
Cukier Lodowaty -	23. —
Ditto ordynar: -	18. i 20.
Kmin Wenecki -	11. —
Ditto Polski - -	4. —
Oliwa Prowentska y Genueń:	27. —
Ditto Sewilska -	$19\frac{1}{2}$. i 20.

Na

Na Kamień 34ry Funtowy.

	Złł:	Gdań.
Migdały Walentskie -	36.	—
Ditto Proventskie -	20.	—
Ditto z Barbaryiskich -	16.	—
Ryż Karoliński -	7½.	i 8.
Bobki - - -	10½.	—
Kapary przednie -	50.	—
Ditto ordynaryine -	30.	—
Łoy topiony - -	15.	—

Na Cetnar po 120. Funtów.

	Złł:	Gdań.
Siarka z Włoch -	25.	—
Ditto z Marsellii -	22½.	—
Saletra Polska -	80.	—
Ditto Ostyńska -	54.	—
Ditto Angielśka -	48.	—
Ołów w Blokach -	41.	—
Szrot - -	44.	—
Terpetyna Wenecka -	100.	—
Ditto Francuska -	28.	—

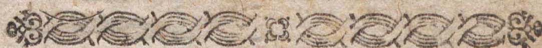
Na Szaffunt o 320. Funtów.

	Złłt	Gdań.
Wosk żółty płacili - ale teraz go nie ma.	430.	—
Stokfisz - -	66.	70.

No Beczki o 55. Garcach v. 100. Sztofów.

		Złł: Gdań.
Tran Duński ordynar:	-	42.
Ditto Ditto przedni	-	50.
Oley Lniany	- -	142.
Ditto Rzepakowy	- -	140.
Mydło czarne Gdańskie	-	88.

Takową Cenę zaświadcza Korrespondent Dziennika Handlowego w Gdańsku 26. Sierpnia 1788 — O innych Wiadomościach Gdańskich będzie poźniey —— A teraz daie się Wiadomość dalsza o Fabrykach Kraiowych.

IV.

O Fabrykach Kraiowych.

—— *Reszta Rapportu JW. Czackiego Kom: Skar: Kor: względem Fabryk Solnych Kraiowych.*

8vo. Wieś Szolca.

Wieś ta w Wwtwie Łęczyckim leżąca, połowa do Kapituły Kollegiaty Łęczyckiey, a połowa do Prymasa należąca, zawie-

zawiera w Dzielnicy Kapituły Gruncie Pałczyska zwanym, solne wody — Mieysce to zkąd i kiedy imie wzięło nie wiadomo — Wysłany był nayprzód w te mieysca JW. Hrabia Beyst od J. K. Mości, gdy JW. Jezierski te mieysce za sposobne do Fabryki wskazał, lecz wybrał sobie bardziey Busk na mieysce Fabryki — JW. Jezierski Kasztelan Łukowski zachęcony od JO. Xcia zeszłego Prymasa Ostrowskiego, zaczął tę tak żądaną dla Kraiu Fabrykę w Roku 1780 — Praca tego światłego Obywatela Rzeplitey Stanom w Propozycyach od Tronu na Seymie Roku 1782. rozwadze przełożoną została — Ubeśpieczaiąc zaś trwałość przedsięwziętey roboty utworzył Kontrakt Emfiteutyczny z Kapitułą Łęczycką, wolność warzenia Soli ostrzegaiąc, a za to 150 Złotych na Rok od trzydziestu Morgów płacić obowiązał się — Studnie dwie są wykopane; Jedney głębokości Łokci 6. szerokości w czworogran Łokci cztery — Te Studnie nie nakryte przymuią Wod obcych i Deszczów ścieki — Woda wzięta pod liczbą XXXIII. ma stopni słonności ieden i ćwierć, lecz w tak małey głębiźnie wystawieniu na wszelkie odmiany Powietrza, można znaleść przyczynę tak małey słonności — Dalsze głę-

bienie,

bienie, opatrzenia Studni, może porówna Buskicy Wody dobroć z Szolecką.

Zaczął ten Obywatel robotę swoią od wywarzenia Soli prosto ze Zrzodła Beczułek 16. w Roku 1782. z których iednę przywiozłem pod Liczbą XXXIV. następnie wywarzyć kazał 8. Beczułek, z których Sól pod liczbą XXXV. składam. Rozbior Chimiczny dobroci Soli okazuie wyższość nad wszelkie inne kamienne i warzone Sole: iako w Tabelli i Zbiorze doświadczeń Chimicznych pod przedziałem Buska i kwasie Solnym Gardyerhauzu ułożona iest długość Łokci 384. Słupy wkopane na Gruncie Łokci 288. Zrębu zaś iako na Planie pod Literą OO. widzieć można Łokci 96 iuż postanowionego, na kończenie tey Budowy drzewo obrobione leży. W Browarze Panwi żelaznych trzy, 1. długości stop 16. szerokości stop 14. głębokości calów 17 — Drugie dwie pomnieysze, 12. stop długości, 10. szerokości, 15. cali głębokości.

Pracuiących około Fabryki iest takowa liczba i im oznaczona płaca.

Dwóch Pisarzy każdy na Miesiąc Złł: 36.
Budowniczy Miesięcznie - Złł: 108.
Cieśla sprowadzony z Saxonii na tydzień - - - Złł: 18.

Czela-

Czeladzi 2. Niemców i Cieśla Polak na tydzień - - Złł: 12.
Stolarz z Saxonii na tydzień Złł: 5.

Inni Pomocnicy, których kilkunastu zawsze robi, biorą po Złł: 1. Gr: 15. i po Złł: 1. Gr: $7\frac{1}{2}$. na Dzień; nie rachuiąc Ludzi z Wiosek Zadzierżawionych, Furmanek utrzymywanych na sprowadzenie Materyałów, Tokarz ieden od sztuki ugodzony.

Lasy w tych Okolicach są bardzo znaczne, naybliższe do Sliwnik W. Grabowskiedo, i Strzelbowa W. Szawińskiego. Dalsze zaś Sstwa Łęczyckiego, Panien Norbertanek Łęczyckich, Pankowic, Parzenczewa WW. Stokowskich, Nakielnickie do Probostwa Łęczyckiego, Bardzińskie W. Stokowskiego. Zgoła Lasy od mieysca Fabryki ciągną się aż do Piotrkowa.

Sążeń Drzewa długości łokci trzy, szerokości łokieć ieden i trzy ćwierci, do Fabryki sprowadzony kosztuie Złł: dwa.

Rzeka Bzura o 3000. kroków odległa, przy ściśnieniu w niektórych mieyscach Koryta, i usunięciu zawad, mogłaby ułatwić spławienie Soli; a nie daleko Wielko-Polskiy będąc, Ta Fabryba dostawiaćby Sol tamtym Okolicom mogła.

Wielość

Wielość kosztu Soli Cetnara iednego obrachować pewnie nie mogąc, zostawuie łatwemu porównaniu drogości teraźnieyszey w Busku, z tannością w Szolcy drzewa, a wszelkie łatwosci, które mieć może Busk, Szolca ie równie posiada. Zgoła, że ieżeli Studnie zgłębionemi więcey będą, ieżeli oszczędzenie kosztu zamiast ruchu Machin, przez powiew Wiatru Wodociągiem ze Zrzodeł w Sliwnikach i Okolicach będących, nastąpią, i inne urządzenia potrzebne udziałanemi zostaną, a zaczęcie podobne, więcey do nieukończonego modelu, niżeli Fabryki udoskonalonym i rozszerzonym znacznie zostanie, Narod pożytek znayduiąc z szacunkiem Twórcę onego wskazywać będzie.

Podałem moie Zapytania; nayprzód dozorcy Fabryki pod Nrem 17. Odpowiedź Jego pod Lit: PP. składam, daley one przesłałem JW. Jezierskiemu Kasztelanowi Łukowskiemu pod N. 18. Odpowiedź pod Lit: QQ. i Listy do mnie pisane przyłączam.

Przybyły w tych dniach JW. Kasztelan Jezierski zbior żądań swych na następną zmnieyszył.

1*mo.* Utrzymywać Fabrykę do zupełnego wydoskonalenia swego żąda, a w pożytku

współ-

współ-Ziomków chce widzieć uwieczone Imię swoie, Maiątek swoy na ten chwalebny zamiar przeznacza.

2do. Aby przez wstawienie się J. K. Mości, mógł Miasteczko Kazimierz z przyległościami 4000. Złł: czyniące, i tak od Dzierżawcy opłacane, a do Opactwa Trzemeszyńskiego należące na lat kilka Dzierżawą z Obowiązkiem tey samey Summy płacenia, trzymać. O równey umowy utworzenie, o Wieś Kościszewo Panień Norbertanek Łęczyckich teraz Złł: Pol: 1400. czyniące, uprasza.

3tio. Aby kilkunastu Żołnierzy Konnych dla Straży mieć mógł.

4to. Aby Kommissya Skarbu Koronnego od niego Plac i Dom nad Wisłą kupiła, a on te Pieniądze na Dóbr pobliższych Fabryce służących kupienie obrócić zamyśla.

Nakoniec wiekiem nachylony żąda; aby pamięć Jego była zawsze Narodowi miłą; i dlago, Skarbowi oddać Fabrykę po wydoskonaleniu oney, za wróceniem wydatku oświadcza: Te Jego żądania pod Lit: RR załączam.

Szlachetny zamiar tego Obywatela iak iest widoczny, tak sama badana czynność zastępuie moc kraszącey Rzeczy wymowy.

Różne

Różne dary, przyrodzenia w tych Stronach gdzie mnie wola Prześw: Kommissyi mieć chciała, zostaią w swoim pierwiastkowego utworzenia stanie, które Uwagę moią zastanowiły, a Urzędownie badać Instrukcya mi nie zleciła. Przemysł ie użytkowi powierzchowności zwrócić może, a Epoka, w którey Rząd za obiekt starania badania Dzieł Natury poczyta, stanie się miłą czasownią, gdy podziemne zakąty, świetnością chwały Rządzących przybranemi zostaną; a wypróte głazom żyły, przetworzone Kopalnie, Jestestwa świadectwem gorliwości Magistratur o dobro Ludu ich pieczy poruczonego staną się świadectwem.

Chlubno dla mnie zapewne być dopełniaczem zleceń Prześw: Kom: a ieżeli niedoświadczenie moie niewyrównywało iey oczekiwaniom, to przynaymniey chęć moia służenia Oyczyznie ulepszenia losu współ Obywatelów, i odpowiadania ufności we mnie łaskawie położoney uprzeymie przyiąć raczy.

Dla mnie zaś naymiley będzie w ciągu dni moich wspominać, że acz naymnieysza cząstka przezemnie usługi Kraiowi okazaney, iest Dziełem uprzedzaiącego zasłużenie współ Urzęduiących Osobie moiey zawierzenia.

Co

Co iak wzmacniać we mnie prawego Obywatela będzie obowiązki, tak poświęciwszy Serce w należną wdzięczności ofiarę, mam honor zostawać z głębokim Uszanowaniem — Prześwietney Kommissyi Skarbu Koronnego — Nayniższym Sługą — *Tadeusz Czacki* Ssta Nowogrodzki, Rplitey Skarbu Koronnego Kommissarz — Dat: w Warszawie 12. Czerwca 1788. Roku.

Inne Wiadomości o Soli Kraiowey oprócz pomienionego Rapportu, będą dane w Dzienniku następuiącego Roku — A teraz udziela się Wiadomość Fabryk około Krakowa, a nayprzód o Fabrykach Zelaznych.

— *Fabryki Zelazne około Krakowa.*

W Dzienniku tegorocznym w Miesiącu Maiu na kar: 415. dana była Specyfikacya Ceny różnych Wiktuałów i Materyałów w Krakowie, gdzie znaydowały się i Materyały Fabryk Zelaznych około Krakowa, nadesłanych od JP. *Zeidlera* Pisarza Prowentowego Miasta Krakowa, teraz tenże daie opisan

gatun-

gatunku Zelaza Fabryk około Krakowa, iak następuie:

W Fabrykach Zelaznych około Krakowa, tak iest dobre Zelazo, iż z Kraiu Cesarskiego ani Sląska Pruskiego, bydź lepsze i doskonalsze nie może, które iuż nawet ztamtąd nie sprowadza się, prócz iedney ieszcze Stali, gdyż tey Kray nasz Polski ieszcze dotąd nie ma, ale z Staiermarku Kupcy Krakowscy sprowadzać muszą, a bez niey żadnym sposobem obeyść się nie można. Z Fabryk zaś Zareckiey, Miniaczowskiey, Mrzygłockiey, i na Pradłach, o mil 10. od Krakowa leżących, Kupcy Krakowscy Zelaza nie sprowadzaią na przedaż, a to z przyczyny kruchości, którą ma, że się nie da ciągnąć na drobne roboty, i użyć Rzemieślnikom iak potrzeba, przyczyna iedyna bydź musi, że Ruda w tych mieyscach iest podleysza iak w tych pierwszych Fabrykach — Nierównie się nad tym zastanawiam, że tyle drotu żelaznego do Kraiu naszego Rok rocznie sprowadza się, kiedy tak dobre i doskonałe mamy Zelazo, i że takowey Fabryki drotu JW. Dziedice, nie otwieraią, sprowadziwszy Maystra z Państwa Cesarskiego, lub ze Szląska, a pewnieby doznano, że siła Pieniędzy przeto w Kraiu Naszym zostawało.

wałoby się, upewnić mogę, iż tyle, iak za Szrot (o którym niżey) któren ze Szląska przed kilką laty sprowadzano, a teraz mamy z swoiey Fabryki.

— *Fabryki Ołowiu, Szrotu i Gleyty około Krakowa.*

Ołów ten o mil pięć i siedm od Krakowa ze 4 Hut czyli Fabryk sprowadzany bywa, toiest: z Miasta J. K. Mci Pana N. Mił: Olkusza, z Bolesławia W. Remiszowskiego Burgrab: Krak: z Starostwa Rabsztyńskiego, i z Sławkowa J. O. X. Biskupa Krak: gdzie iest i Fabryka Szrotu, którey Wynalazcą i robienia Szrotu iest Jmć P. Franciszek Krumpoholtz Kupiec Mieszczanin Krakowski, tudzież i Fabryk Prochowych, których ma 2. Dziedziczne, te ile możności od lat kilkunastu w dobrey porze dotąd utrzymuie, z Magazynu zaś swego i Fabryki w Krakowie maiącego; do tysiąca Kamieni wygotować i dostawić może, którego Gatunki i Cena; dla wiadomości; przyłączam, *pierwsza* znayduie się od Krakowa o mil dwie pod Korskwią w Dobrach JW. Wodzickiego, *druga* o mil trzy pod Oycowskim Zamkiem

kiem w Królewszczyznie, między Skałami i wielkiemi Górami, który to Proch tak iest Gatunku dobrego, i mocnieyszym nad Zagraniczny o tray proby, któren iuż z Zagranicy sprowadzany nie bywa.

				Złł: P.
1*mo*.	Kamień Prochu	zwany	Wideński	54.
2*do*.	Ditto	Ditto	Kurkowy	48.
3*tio*.	Ditio	Ditto	Leszczyński	44.
4*to*.	Ditto	Ditto	Muszkietowy czyli Karabinowy - -	40.
5*to*.	Ditto	Ditto	Armatny	38.
Cetnar Ołowiu w Sztukach - -				50.
Cetnar Szrotu różnego gatunku -				70.
Cetnar Gleyty - - -				52.

Przed kilką Laty wystawiło dwóch Obywateli Krakowskich także dwie Fabryki Prochowe, o mil trzy od Krakowa, którzy doszczętu też Fabryki zagubili; a przez Zydów zniszczonemi zostali, który Naród chytrością swoią całemu Kraiowi we wszystkim iest szkodliwy, a naybardziey w Kommercyum; kilku Zydów wystawili Fabrykę Prochową, o mil 6. od Krakowa, którzy podły Proch robiąc, i tanią Ceną sprzedaiąc, iednych Obywateli oszukuią, drugich w Maiątkach ruinuią, iak

się

się na tych dwóch Obywatelach spraktykowało. Toż samo się dzieie z Kupcami Krakowskiemi, bowiem Zydzi założywszy wielkie Handle w Kazimierzu, Bławatników, Korzenników, i Sukienników, w Krakowie do szczętu prawie iuż wygubili i wygubiaią, gdyż wielość, w którym mieyscu Zydów tułaczów, czyni bardzo nędznemi Chrześcian. Potrzebaby więc o Proiekcie pomyśleć, aby przynaymniey Skarb Koronny w Intracie przez nich mógł bydź podwyższany, przetoby można poznać różnicę Katolika od Zyda w opłatach.

— *Fabryka Siarki i Saletry około Krakowa.*

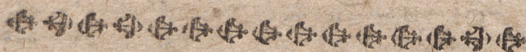
Ponieważ widząc WMPana troskliwego około Produktów Kraiowych wywiadywaniu się, i o nich Publiczności uwiadomieniu, nie schodzi mi na ochocie donieść WMCPanu, nie trudniąc go Wielkopolanina zagadywaniami, iż w Woiewództwie Krakowskim, była dawnieyszych czasów obfitość Gór Siarczystych, ale ta w Kordon zabraną została, Jmć Xża Kanonicy Lateraneńscy, mieli właśnie Góry, z których dla nierządu swoiego, ani części profitu takiego nie czynili, iaki teraz Cesarscy z Zabra-

branych tych Gór maią, gdy litą Siarkę wytapiaią, potrzeby Kraiu swoiego zastępuiąc, resztę zaś Nam Polakom wyprzedaią. Saletra też mogłaby być obficie, około Krakowa robioną, gdyż tu się znayduie nieskończenie Materyi do tego służących. Nikt atoli tak szczęśliwym ieszcze aż dotąd nie wynalazł się, żeby cokolwiek chciał ażardować na wyprowadzenie tego Produktu, Proby iednak doświadczenia nie od iednego były czynione.

Tak doniosł o tych trzech Fabrykach *Zeydler* Pisarz Prowentowy Miasta Krakową — O innych zaś Fabrykach Kraiowych zostawuie się następuiącego Roku Dziennikowi — A teraz daie się Wiadomość o Transporcie Spławnym.

V.

V.

O Transporcie Spławnym.

— *Uwagi Chełmianina o przyczynach tamuiących Handel Spławny na Bugu do Warszawy.*

ZAstanowiłem się nad tym często, czemu Obywatele nad *Bugiem* mieszkaiący, nie użyią sposobności spławu tey Rzeki, do dowozu swoich Produktów do *Warszawy*. Siedziłem wszędzie przyczyny. Pytałem się Szyprów, u nas za naybiegleyszych w swoicy sztucę mianych... Znosiłem przeszkody... Odpowiedałem na nie sam sobie, i zawsze nie mogłem znaleść istotnych nad te dwie, które o to kommunikuię *Dziennikowi*. — Niech Narod, (ile tu o iego dobre idzie) myśli iak nayrychley do przełamania ich... Nie są one trudne, ale same bez chęci oparcia się im nie ustąpią.

Pierwsza, którą zdało mi się postrzedz, iest powszechna każdego u nas w Polszcze nieszczęścia: *uporczywy przesąd, i ślepe dawnych zwyczaiów naśladowanie.*

 Od

Od kilku wieków, Handel Polski wywozowy, nie był iak tylko do brzegów *Morza Baltyckiego.* Jedne *Woły*, *Konie*, *Wieprze*, suchym lądem gnano do *Szląska*, *Gdańska*, nie był nigdy tak dla nas despotycznym w stanowieniu Targów iak teraz. My go naszą nieprzezornością wbili w tę pychę, i doznaiem smutnych iey skutków, bo *Gdańsk* przywłaszczył iuż sobie Panowanie nad naszym Handlem.

Cudzoziemcy sami zaieżdżali wgłąbsz Kraiu, a Polak wtedy maiąc w swoim ręku Targi, stanowił ie, nie radząc się, tylko swoiey woli, i choć naydroższą ceną, nicodstręczał się Kupiec, bo konieczna nagliła go potrzeba do kupienia. —— Pustki zubożałego Miasta *Kazimierza* w Woiewództwie *Lubelskim*, przyświadczą moim słowom. (a)

Zachę-

(a) *To Miasto w nayszczęśliwszym położeniu co do Portu nad Wisłą, bo w naybrzydszym co do widoku, w śrzod gór i parowów, przed pół wiekiem było składem naywiększym Towarów Polskich. Cudzoziemcy sami zieżdżali kupować Zboże, i na mieyscu ustanowionym od Obywateli targiem płacili. Do tego z czasem stanu*

Zachęcony Obywatel wielkim, i tak oczywistym zyskiem, nie myślał iuż więcey o niczym, tylko aby iak naywięcey zebrawszy z pola, wymłócił co nayśpiesznicy, i z pierwszemi rozpuszczonemi lodami, wyiść z Zbożem do *Gdańska.* Powracał ztamtąd z znacznym zarobkiem. Przedawał iak sam chciał. Kupcy Cudzoziemcy, pewnie wtenczas więcey potrzebuiąc naszych Produktów (b) ubiegali się o nie, i ieden podkupował drugiego —— A Handel wewnętrzny zawsze odłogiem leżał. . .

Ale co było z dobrym na stronę Polski, Komory nie tak zdziercze, i uciążliwe. Dziś

 Pru-

przyszło to Miasto, że go Małym Gdańskiem zwano. Dziś mieszkalne przez Zydów, pustek pełne, a w Szpiklerzach Sów i Wróbli Kolonia nowa osiadła. Utrzymuie się tam ieszcze mały Handel, ale to iest tylko cieniem dawnego.

(b) *Już poźniey iak lat 50. w Szwecyi, Anglyi, i innych Kraiach, wzięto się pomyślnie do uprawy Roli. Teraz nie tyle naszego potrzebuią Zboza, i my traciemy na Targach, bo z Zamorza mały iest pokup.*

Pruska zabiera znaczną część zysku. . . *Litewska w Brzyściu* (c) od Statków Koronnych niewiem z iaką słusznością w śrzodku Kraiu wybiera Cło. Nad-graniczna Koronna, i ta nie opuszcza bez znaczney opłaty. Więc nim we *Gdańsku* Obywatel Zboże przeda, potreynie musi się okupić, i ledwie, że nie pół wartości tego, z czym płynie, na same Komory expensuię.

Nic

(c) *Każde Cło, iest raczey łakomstwa Panuiących skutkiem, niż źrzodłem Dochodów Skarbowych, (o czym piękne Uwagi znayduią się w Dzien: piewszorocznym na kar: 196. i 251.) Odstręcza się Obywatel od Handlu, że ciężką opłatę wprzód za swoy Towar dać musi, nim go, niepewny iescze zysku, przeda. Niechże iuż wreszcie i będzie Cło, ale te na granicy, iako Oboyga Kraiów Obywatele wiążące; w śrzodku zaś własney Oyczyzny, że go biedny Kupiec znayduię, niewiem czy stanowiące ie Prawo, sprawiedliwości ręka pisała. — Urządzenia względem Cła tego znayduią się w Dzienniku pierwszorocz: na karc: 487. i w Dzienniku tegorocz: na kar: 517.*

Nic to nie wstrzymało przyzwyczaionych, i nie umieiących zwyczay odmienić na lepszy Obywateli. Idą i teraz do *Gdańska*, a lubo tam małe iuż zostaią Targi, utyskuią na swoie nieszczęście, nie znaią przecie potrzeby zaradzenia iemu. . .

Otoż to iest pierwsza przyczyna; czemu, mogąc znaleść zyskownieyszą przedaż w własnym Kraiu, bez opłacania Ceł, idą raczey do *Gdańska*, i tam ze stratą swoią przedaią. == Dawny zwyczay == ale ten zwyczay nie iest przykazaniem. —— Nie, u nas to iest dobrego, co było nim kiedyś, a co może bydź teraz, albo go niechcemy poznać, albo nim gardziemy.

Uczyni mi kto zarzut: == *Warszawa nie potrzebuie tylo Zboża, ileby go cały Kray dowiozł* == Prawda wielka; . . . ale go potrzebuie więcey niż go teraz dowożą. Wreszcie żeby się nie zawieść, i na próżno nie podnieść kosztu sprowadzania, czynić wczesne Kontrakty, z przyrzeczeniem dostawiania na Termin. Dla większey ieszcze Obywatelów pewności; Kupuiący niech z góry połowę płaci, a byle Przedaiący rzetelnie dostawił. Przecież go Warszawa będzie potrzebować tylo, ilo go dostawić będzie można —— A potem ziemie nadbrze-

żne

żne *Bugu*, są to tylko całego Kraiu ledwie 15. częścią —— Upada więc cały zarzut...

Do *Gdańska* nie posyłamy nad same, *Pszenicę*, *Zyto*, *Jęczmień*, *Potaż &c:* do Warszawy drobnieysze towary mogłyby bydź spławiane; iakoto: *Masła*, których nad *Bugiem* obficie, bo pastwiska, i żyzne, i rozległe. *Syry*, *Płótna*, *Woski*, *Łoie*, *Słonina*, *Sadła*, *Skóry &c.* Słowem, to wszystko, czego nie posyłamy, ale w małey liczbie do *Gdańska*, w Warszawie przedalibyśmy znaczną ceną.

Lecz co się staię drugą ważną przyczyną, trudność Spławu, toiest: trudność iścia statku ładownego pod górę... Te cztery mile *Wisły*, więcey pewnie ładowney Szkucie, zabraliby i czasu i kosztu, iak cały spław od pala, aż do wpadku *Buga*.

Szczęśliwie, i godnie naśladowania, przełamał te przeszkodę *W. Mateusz Butrymowicz Podstarosta i Miecznik Powiatu Pinskiego* (d) —— Ale prawda, że małe czułna płynęły, które łatwiey kilku Flisom holować, iak ładowną

dużey

(d) *Obacz: Opisanie drogi spławney z Pińska do Warszawy na rok* 1787. *na Miesiąc Kwiecień pag:* 193. *w Dzienniku.*

dużey wody potrzebuiącą *Szkutę*, lub *Łyżwę*. To na to do razu wypada odpowiedź. . . Więc małemi czułnami, iakie w Litwie są w używaniu *Szuchaleie* zwane, spławiać swoie Towary.

Gdyby ieszcze Statki nasze *Mechanika* podług żądań *Sandomirzanina* ulepszyć chciała (e) gdyby one z równą łatwością z wodą i pod wodę płyneli (f) Handel Nasz iak ta Latoro-

(e) *Patrz w Roku przeszłym Dziennika Uwagę Sandomirzanina względem poprawy budowania Statków na Miesiąc May pag: 289.*

(f) *Ze iuż iest używana Machina na Dunaiu do pomocy płynienia Statków przeciw Wodzie, Dziennik doniosł Nam na Rok przeszły pod Tytułem: o Machinie używaney na Dunaiu przeciw Wodzie płynienia Statków: pag: 380. na Miesiąc Czerwiec — Jaka ta Machina? iakiego kształtu: pewnie zniką d nie zainformowany uwiadomić Publicum nie mógł — Nie zapewniam; ale spodziewam się, że będę miał sposobność powzięcia wiadomości ile można naydokładnióyszey, i wtedy dla powszechnego użycia będę się starał przesłać do Dziennika. Ale niech ten się*

torośl, co przy dostatku soku żywnego wspina się mnoży i rośnie; Handel Nasz za pomocą Sztuki zasilaiącey moc ieszcze słabey Natury rozkrzewiłby się po wszystkich Kraiu Stronach.

Znayduię w *Dzienniku* tegorocznym na karcie 267. między Targami, zastanowienie się *Dziennika* nad przyczyną tanności w Stolicy, że Bugiem z Brześ: Lit: w górę dostawioną. . . . Więc iuż iest łatwy sposób płynienia Statkom przeciw wodzie. . . . Jaki ten iest? *Dziennik* niech będzie grzeczny Powszechności go oznaymi — *Chełmianin.*

---

oświadczy, czy zechce łożyć koszt, na sztychowanie Blachy wyrażaiącey figurę Machiny — Będzie ona wielka in quarto, a może in octavo. Ziedna tym sobie Dziennik większą zaletę, kiedy dla Dobra Kraiu, pracy, fatygi, i kosztu żałować nie będzie.

VI.

VI.

O Transporcie Lądowym, dla szczupłości mieysca nic się teraz nie donosi.

VII.

O Opisaniu Miast Kraiowych.

— *Opisanie Miasta Drohiczyna w Podlasiu.*

Miasto Drohiczyn w Woiewództwie Podlaskim niegdyś ludne, obszerne, porządne i kwitnące, teraz nędzne, spustoszałe, bez ładu, bez porządku zostaie; imię tylko Miasta zachowuie, w rzeczy samey do Wsi podobnieysze. Trafia się, iż nowo przyieżdżaiący w samym Mieście o Miasto się pytaią. Obszerności i ludności iego dowodzą kawałki bruku za Miastem się tu i owdzie znayduiące. Powiadaią niektórzy, iż w tym Mieście kiedyś Xiążęta Ruscy czasami przemieszkiwali; lecz inni ten honor przypisuią Drohiczynowi w

Ziemi

Ziemi Hełmskiey także nad Bugiem leżącemu. . . Miasto Drohiczyn Podlaski leży tuż nad Bugiem Rzeką spławną. Stoi na wzgórku od tey rzeki, a z drugiey strony ma równinę. Tuż pod Miastem na Bugu iest grobla, i Młyn razową tylko Mąkę mielący.

Drohiczyn Stolica Woiewództwa Podlaskiego mieyscem iest Grodu, Seymików Poselskich i Sądów —— Trzy Ziemie tu Posłów dwóch na Seym obieraią —— A Deputatów na Trybunał koleyno po iednemu, toiest; raz w Drohiczynie, drugi w Mielniku, trzeci raz Ziemia Bielska w Brańsku —— Sądy Ziemskie odprawiaią się trzy razy do roku, a cztery razy Sądy Grodzkie. Sądy Ziemskie przypadaią 1*mo*. W Poniedziałek po Niedzieli pierwszey w Post Wielki. 2*do*. W Poniedziałek po S. Troycy. 3*tio*. W Poniedziałek po S. Marcinie —— Grodzkie Sądy odprawuią się 1*mo*. W Poniedziałek po Trzech Królach. 2*do*. W Poniedziałek po S. Woyciechu. 3*tio*. W Poniedziałek po S. Janie Chrzcicielu 4*to*. W Poniedziałek po S. Michale, a trwaią po cztery Niedziele —— Ma to Miasto Szkoły pod wydziałem i rządem JX. Piarów —— Zdobią go Kościoły, Szkoły i Klasztory murowane, toiest: XX. Piarów, Franciszkanów, Bazylianów, i Panien Benedyktynek

nek

nek — Miało niegdyś Zamek Królewski, lecz ten Roku 1384 od Litwinów spalony był.

Jest to Miasto na Trakcie z Warszawy do Bielska, Białego Stoku, Grodna, lecz ten Trakt i Poczta obrocony teraz iest na Granne, Brańsk, do Białegostoku . . Odległe od Warszawy mil 18. od Sokołowa mil 3. od Grannego mil 2. od Ciechanowa mil 5. od Łomży mil 12. od Brańska mil 5. od Siemiatycz mil 2. od Boczków mil 5. od Bielska mil 7. od Białegostoku mil 12. od Mielnika mil 4. od Konstantynowa mil 6. od Biały mil 7. od Międzyrzeca Podlaskiego mil 7. od Łukowa mil 7. od Siedlec mil 5.

Fabryk to Miasto nie ma żadnych. Handel bardzo szczupły prowadzi, bo tylko na Cebulę, którą naywięcey sprowadza z Szczeglacina i Bartkowa bliskich Drohiczyna Wiosek, w których się Cebula piękna i obficie rodzi — Niektórzy z Mieszczan handluią Solą i Winem Francuzkim, i to tylko w obrębach Miasta — Sklepów Kupieckich żadnych tu niemasz.

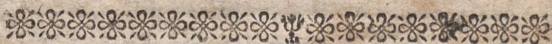
Lasów Miasto nie ma, drzewo na opał i budowę z Mielnickich lasów Bugiem sprowadzone bywa — Ogrodów czyli Sadów w Drohiczynie inszych niemasz, oprócz Klasztornych, lecz i te w tym Roku chybiły, Sliw tylko

tro-

troche się pokazuie. *(Reszta potem.)* Dan w Drohiczynie 13 Lipca 1788. — *Szkoły Drohickie Scholar: Piarum.*

VIII.

O Jarmarkach Kraiowych nic nie ma teraz do doniesienia, ale na to mieysce o Kontraktach iest dosyć; iak następuię:

IX.

O Kontraktach Kraiowych.

LUbo zawsze można czynić na wszystko Kontrakty, wszelako gdy są ich Termina, n. p. iak teraz teraźnieysze *Dubieńskie*, przeto wygodną będzie rzeczą, dać Zbior Negocyacyi różnych, stosowny do teraźnieyszych Kontraktów, iak następuie:

— *Sum-*

— *Summa 70,000. na Zastawę Dóbr.*

Pewny maiący Summę 70,000. Złł: chciał ią dać na Zastawę Dóbr w bliskości gdzie Warszawy, lub w Litwie; Jeśliby kto miał w tym żądaniu Dobra, niech zgłosi się do Expedycyi Dziennika Handlowego.

— *Dobra w Ziemi Chełmskiey do Zastawy.*

Dobra w Woiewództwie Ruskim w Ziemi Chełmskiey, będące w Krainie ieszcze Polskim, Nazwiskiem Michnuwka, podaią się do Zastawy, za Summę Złł. Pol: 150,000. — Dziedziczne JP. Wskrzyńskiego Podczaszego Grabowickiego — Leżące nad Rzeką Turyą Portową — Dobra te maią Lasy do Potażów zdatne, Młyny donośne, Grunta żyzności mierney. Referencya o te Dobra do Expedycyi Dziennika Handlowego iako wyżey.

— *Woytostwo w Ziemi Warszawskiey do przedania.*

Pewne Woytostwo pięć mil od Warszawy nad Wisłą w Górze z Lasem, w Łąkach z krescencyą, z Rybami, Młynami, oraz z Propinacyą

nacyą znaczną, w Mieście Ludnym, do przedania za skromną Cenę — Referencya do Dziennika Handlowego.

— Żądanie pożyczenia Summy 90,000. na Dobra.

Pewny Obywatel maiący Dziedzictwo swoie Ziemskie, mil kilka od Warszawy, życzy sobie zaciągnąć Summy 90,000. na też Dobra wartuięce do kilku kroć sto Tysięcy — Referencya do Dziennika Handlowego.

— Dobra Wałowice w Ziemi Rawskiey do Dzierżawy.

Dobra Wałowice z przyległościami w Ziemi Rawskiey o mil 10. od Warszawy leżące, w Wielkich Polach, Urodzaiach, Lasach, i Łąkach będące do Dzierżawy od S. Jana w R. 1789. za Summę na lat trzy 15,000. Złł: Pol: — Referencya do JP. Lutoborskiego w Kancellaryi Grodz: Warszawskiey.

— Wieś

— *Wieś Zakrzewo w Ziemi Rawskiey do przedania.*

Wieś Zakrzewo w Ziemi Rawskiey w Powiecie Bielskim od Warszawy o mil 8. leżąca do przedania za Summę Złł: 34,000. — Referencya do JP. Lutoborskiego w Kancellaryi Grodz: Warszawskiey.

— *Pewna Sukcessya w Litwie do zbycia.*

W Litwie w Powiecie Grodzieńskim znayduie się pewna Sukcessya do Substancyi znaczney do przedania — *Referencya* o nią do Dziennika Handlowego.

— *Dobra Dziedziczne w Kordonie Cesarskim do zbycia.*

Ryczerka Dobra Dziedziczne Wielopolskich w Kordonie Cesarskim dwie mile od Zywca, na których to Dobrach ma Szlachta Stewigniowa przewiedziony Process: i iest w Possessyi, do wytrzymania Kapitału Fl: 22. Tysięcy — Ktoby sobie życzył nabyć, niech się uda do Dziennika Handlowego.

— *Dobra znaczne w Mazowszu do przedania.*

Dobra znaczne w Mazowszu 12 mil od Warszawy, 4. mile od Portu Narwi, pięć Folwarków, dwa Kościoły Parafialne, więcey Tysiąca Kop Zyta i Pszenicy Urodzaiu wydaiące, a tyle drugie Jęczmionów, Owsów, Grochów obfituiące, Sian gruntowych do Tysiąca Wozow ucięcia, Grunta urodzayne i obszerność w Granicach, Pastwiska żyzne, Młyny, Bory i Lasy maiące, dwadzieścia i kilka Tysięcy Złł: Pol: rocznego dochodu czyniące, a przez polepszenie Ekonimiki w dobyciu Odłogów, więcey mogące Importować, z Re ydencyą wygodną, Ogrodami Włoskiemi, Rzekami, Stawami, Kanałami, zgoła z wszelkiemi użytkami i wygodami, do sprzedanie na Dziedzictwo za Złł: Pol: 500,000. ostatnią Ceną — Referencya do Dziennika Handlowego, Nro 438.

Po skończonych Kontratkach Dubieńskich da się Tabella Dobr i Summ pozostaiących ieszcze do Negocyacyi.

Koniec Części X. i XI. Dziennika Handlowego — XII. zaś część w krótce wyindzie.

DZIENNIK HANDLOWY Y EKONOMICZNY

Zaymuiący rożne wiadomości, do Handlu, Fabryk, i Ekonomiki ściągaiące się.

ROKU TRZECIEGO CZĘŚĆ XII.

GRUDZIEN 1788.

I.

O Różnych Rozrządzeniach Juryzdykcyi Kraiowych, iako i Pismach Obywatelskich.

DOtąd donosił Dziennik o Urządzeniach Kommissyow Skarbowych Oboyga Narodow i Departamentu Policyi, iako naywięcey ściągaiących się do Handlu, Fabryk, Porządku

Miast &c. Teraz zaś donosić będzie o Prawach teraźnieyszego Seymu dotykaiących Handel, Fabryki, porządki wszelkie — Jnne zaś Prawa Polityczne umieszczane będą w Przewodniku Warszawskim — Wszystko tedy to gdy w kończącym się Roku teraźnieyszym dla szczupłości mieysca dopełnić się nie może, zostawuie się wychodzeniu Dziennika w R. 1789. a teraz udziela się tylko Wiadomość wybitych Pieniędzy w Polszcze w R. 1788.

— *Specyfikacya o wielości wybitych Pieniędzy w Mennicy Polskiey w R. 1788. od I. Lutego do ostatniego Września (a)*

			Zło:	Gro:
w ZŁOCIE.			124,236.	—
w SREBRZE.				
Puł Talarami	305,676.	—	3,073,959.	10.
2. Złotowkami	1,484,248.	—		
1. Złotowkami	1,055,787.	—		
10. Groszowkami	228,248.	10.		
w MIEDZI.				
3. Groszowkami	512,115.	15.	624,874.	20.
1. Groszowkami	112,759.	5:		
Jn Summa			3,823,070.	—

(a) Ktoby chciał wiedzieć wiele od R. 1766. do czasu ninieyszego, wybito w Pol.

Takowa Specyfikacya iest Autentyczna, bo wyięta z Xiąg Menniczych.

Od Daty tey aż do Nowego Roku 1789. nic niebito dobrey Srebrney Monety, zasięgał Dziennik Handlowy wiadomości, dla iakichby przyczyn poprzestała Mennica bić takowey Monety, odebrał odpowiedź w następuiących przyczynach.

---

szcze Pieniędzy, niech zobaczy w Dzienniku Handlowym trzecioroczny 1788. na karcie 96. a znaydzie tam Tabellę wybitych Pieniędzy Starey Kurencyi od R. 1766. do R. 1787. w tymżeż R. Dziennika na karcie 371. znayduie się Tabella wybitych Pieniędzy od R. 1787 Marca I. do R. 1788. Lutego I. Do tych II. Tabell dołączywszy niniejszą Specyfikacyą, będzie można mieć zupełną wiadomość wybitych Pieniędzy w Polszcze od R. 1766. I. Stycznia do R. 1788. ostatniego Września.

— *Przyczyny dla ktorych od 1. Października do ostatniego Grudnia 1788. nie biie Mennica Monety Srebrney dobrey.*

DOpoki Mennica płaciła Srebra Grzywnę Kollońską po Złł: 83½ Wedle Uniwersału Kom: Skarbowey znayduiącego się w Dzienniku przeszłorocznym na kar: 616 do poty dowoz Srebra był znacznieyszy do Mennicy, lecz gdy Mennica wydatków swoich przez takową Cenę nie mogła zwracać, obmyśliła sposob zyskiwania na Miedzianney Monecie, tego gdy Kommissye Skarbowe nie dozwoliły, ale owszem radziły zyskiwać swe wydatki z wybiiania drobnieyszey Monety *Bilon* zwaney, Mennica zaś z tey Monety nie mogła zyskiwać swych wydatkow, przeto Cenę Srebra Kraiowego zmnieyszyła, odciągaiąc przedaiącemu Zł: Pol: 3. gr: 15. na każdey Grzywnie czystey Kollońskiey do Mennicy przychodzącey, od tego czasu tey ceny podłość, odstrychneła przedaiących Srebra do Mennicy przychodzącego, y dla tego iuż przez ten czas ustało bicie Srebrney dobrey Monety Polskiey, dla niedostatku Srebra, za granicę za wyższą cenę wywiezionego:

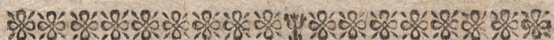
Jeżeli

Jeżeli Cena Srebra nie będzie podwyższona przez płacenie w Mennicy za grzywnę czystą Kollońską po 83. Złł: i gr: 15. przyidzie do tego, że Mennica ani kupować Srebra, ani bić Monety nie będzie mogła; i że do Kraiu obca Moneta podleysza nie zawodnie zwali się.

Zdaie się iednak, że na wydatki Menniczne, zyskownieysza byłaby drobna Moneta Srebrna, niżeli Miedzianna: Bo 18. Złł: Pol: dobrey Monety Srebrney ma wewnętrznego waloru Złł: 12. Zaś 18. Zł: Pol: Miedzianey Monety; ma wewnętrzny walor Złł: 6. gr: 22½. Przeto więc pierwsza Moneta lepsza, niż druga, to iest Miedzianna.

Spur ten dotąd trwaiący, iakimby sposobem rozwiązać, zostawuie się biegleyszym w tey wiadomości, ktorzy ieźli wynaydą iaki sposob, niech raczą przez Pismo iakie Publiczne udzielić Powszechności, a zali i Seym ninieyszy przekonawszy się takowym sposobem, nie przyspieszy ułatwienie takowych trudności, arcy wielką niewygodę z niedostatku Monety Srebney, Kraiowi przynoszącey.

II.

II.

O Targach Kraiowych.

— *Targ Miasta Warszawy* 19. *Grudnia* 1788.

			Złł:	Gr:
Zyta pięknego	-	*Korzec*	12.	—
Mąki Zytniey	-	Ditto	20.	15.
Przenicy piękney	-	Dito	18.	—
Jęczmienia	-	Ditto	10.	15.
Owsa	-	Ditto	6.	15.
Gryki	-	Ditto	1[illegible].	—
Kaszy Jaglaney	-	*Cwierc*	7.	—
Ditto Gryczaney	-	Ditto	6.	15.
Ditto drobney	-	Ditto	10.	—
Ditto Perłowey	-	Ditto	13.	—
Ditto Jęczmienney	-	Ditto	4.	15.
Ditto drobney	-	Ditto	4	22½
Grochu pięknego	-	Ditto	3.	—
Ditto Zielonego	-	Ditto	4.	—
Ditto Cukrowego	-	Ditto	4.	15.
Ditto Szabelbonu	-	Ditto	6.	—
Szoczewicy	-	Ditto	5.	—
Siemienia Lnianego		Ditto	4.	—

Ditto

		Złł:	Gr:
Ditto Konopnego -	Ditto	2.	$7\frac{1}{2}$
Jałowcu - -	Ditto	1.	$22\frac{1}{2}$
Maku Siwego -	Ditto	9.	—
Oleiu Rzepakowego	*Kwarta*	1.	6.
Jay - -	*Kopa*	4.	—
Jndykow - -	*Para*	4.	—
Gęsi - -	Ditto	3.	—
Kapłonow -	Ditto	2.	15.
Kur - -	Ditto	2.	—
Wołu dobrego -	*Sztuka*	144.	—
Ditto podleyszego	Ditto	90.	—
Cieląt dobrych -	Ditto	22.	—
Bukatow - -	Ditto	17.	—
Baranow -	Ditto	6.	—
Wieprzow dobrych -	*Sztuka*	72.	—
Ditto podleyszych -	Ditto	27.	—
Skur Wołowych dobrych	Ditto	24.	—
Ditto Ditto podleyszych	Ditto	18.	—
Ditto Krowich -	Ditto	16.	—
Ditto Cielęcich -	Ditto	3.	—
Łoiu topionego -	*Kamien*	18.	—
Ditto nietopionego -	Ditto	12.	—
Wosku żołtego -	Ditto	64.	—
Ditto białego -	Ditto	96.	—
Lnu - - -	Ditto	10.	—
Konopi - - -	Ditto	6.	—

Wełny

			Złł:	Gr:
Wełny	- -	Ditto	36.	—
Włosow -	- -	Ditto	26.	—
Szczeciny	- -	Ditto	28.	—
Knotow Bawełnianych		Ditto	128.	—

Takową Specyfikacyą Targu Warszawskiego zaświadcza Stan: *Wiesiołowski* Jnstygator Taxowy Juryzdykcyi Mar: Kor:

— *Targ Miasta Krakowa* 2. *Grud:* 1788.

			Złł:	Gr:
Zyta	- - -	*Korzec*	16.	15
Pszenicy	- -	Ditto	21.	—.
Jęczmienia	- -	Ditto	15.	—
Owsa	- -	Ditto	8.	—
Grochu	- -	Ditto	19.	—
Jagły	- -	Ditto	24.	20.
Siemienia Lnianego		Ditto	16.	17.
Ditto Konopnego	-	Ditto	16.	15.
Kasza tatarczana	-	Ditto	32.	—
Kasza Jęczmienna	-	Ditto	23.	14.
Gorzałki	- -	Ditto	8.	—
Oleiu Makowego	-	Ditto	8.	—
Ditto Lnianego	-	Ditto	6.	—
Ditto Konopnego	-	Ditto	5.	19.

Łoiu

		Złł:	Gr:
Łoiu topionego -	Kamien	20.	15.
Ditto surowego. -	Ditto	12.	—
Wosku - -	Ditto	70.	—
Wełny - -	Ditto	30.	—
Saletry - -	Ditto	38.	—
Lnu - -	Ditto	15.	14.
Konopi - -	Ditto	14.	15.
Miodu Prząsnego -	Ditto	16.	—
Soli - - 5	Ditto	10.	15.
Słoniny i Sadła	Funt	—	25.
Masła - -	Ditto	—	24.
Szczeciny - -	Ditto	1.	6.
Skur Wołowych Surow:	Sztuka	26.	—
Ditto Krowich -	Ditto	10.	—
Ditto Jałowicych -	Ditto	4.	—
Ditto Cielęcych -	Ditto	2.	6.

Takowy Targ że był D. 2. Grudnia, zaświadcza Zeydler Konsyliarz J. K. Mości, Pisarz Prowentowy y Extraktor Miasta Krakowa.

— *Targ Miasta Sandomierza w Miesiącu Grudniu* 1788.

		Zł:	Gr:
Zyta lepszego - -	*Korzec*	15.	—
Ditto podleyszego -	Ditto	14.	15.
Pszenicy lepszey -	Ditto	17.	—
Ditto podleyszey -	Ditto	16.	—
Jęczmienia -	Ditto	14.	—
Owsa - - -	Ditto	6.	—
Grochu - -	Ditto	20.	—
Jagieł - -	Ditto	32.	—
Krup Jęczm: Ordyn:	Ditto	28.	—
Ditto Greczan: Ordyn:	Ditto	26.	—
Siemienia Lnianego	Ditto	20.	—
Ditto Konopnego	Ditto	16.	—
Oleiu Lnianego -	*Garniec*	5.	10.
Dirto Konopnego -	Ditto	4.	24.
Wodki lepszey -	Ditto	8.	—
Dtto podleyszey	Ditto	5.	—
Masła - - -	*Funt*	—	22½
Słonini - - -	Ditto	—	24.
Saletry - -	Ditto	1.	—
Mięsa świezego -	Ditto	—	6.
Kawy - - -	Ditto	2.	10.
Cukru - - -	Ditto	1.	15.
Wosku żołtego -	*Kamień*	72.	—
Miodu przasnego -	Ditto	18,	—

		Złł:	Gr:
Łoiu topionego -	*Kamień*	24.	—
Ditto nietopionego -	Ditto	17.	—
Wełny lepszey -	Ditto	40.	—
Ditto podleyszey -	Ditto	30.	—
Chmielu - -	Ditto	16.	—
Tytuniu - -	Ditto	34.	4.
Zelaza Kraiowego -	*Cetnar*	40.	—
Soli Austryackiey -	*Beczka*	56.	18.
Jay - - -	*Kopa*	3.	—
Jędorow - - -	*Sztuka*	8.	—
Gęsi - - -	Ditto	2.	—
Kaczek - -	Ditto	—	20.
Kur - - -	Ditto	—	24.
Kapłonow - -	Ditto	1.	—
Wołu lepszego -	Ditto	108.	—
Skur Wołowych surowych	Ditto	18.	—
Ditto Cielęcych surow:	Ditto	1.	—

Takowy Targ zaświadcza Rogowski Prezydent Miasta Sandomierza.

— Targ

— *Targ Miassa Radzyna w Wtwie Lubelskim leżącego z Miesiąca Grudnia* 1788.

			Złł:	Gr:
Zyta	- - -	*Korzec*	12.	—
Pszenicy	- -	Ditto	18.	—
Jęczmienia	- -	Ditto	9.	—
Owsa	- - -	Ditto	4.	15.
Grochu	- -	Ditto	12.	—
Gryki	- -	Ditto	12.	—
Jagieł	- -	Ditto	26.	—
Krup Jęczmiennych	-	*Garniec*	—	18.
Ditto Gryczannych		Ditto	—	20.
Soli	- - -	Ditto	1.	10.
Wodki Okowidki	-	Ditto	5.	—
Masła	- - -	*Funt*	—	24.
Wełny dobrey	-	*Kamień*	40.	—
Zelaza Kraiowego		*Cetnar*	40.	—
Jay	- - -	*Kopa*	2.	—
Wieprzy Karmnych		*Sztuka*	90.	—
Ditto Chudźcow	-	Ditto	24.	—
Cieląt	- - -	Ditto	12.	—

Takową Specyfikacyą Targu że był w Miesiącu Grudniu zaświadcza Burmistrz M: R:

— *Targ*

— *Targ Miasta Kamieńca Podolskiego* 31. *Grudnia* 1788. *Roku.*

		Złł:	Gr:
Zyta - - -	*Korzec*	8.	15.
Pszenicy - -	Ditto	12	—
Jęczmienia - -	Ditto	6.	15.
Owsa - -	Ditto	5.	—
Grochu - - -	Ditto	12.	—
Gryki - -	Ditto	7.	—
Jagieł - - -	Ditto	14.	—
Krup Gryczannych	Ditto	14.	—
Krup Jęczmiennych	Ditto	12.	—
Siemienia Konopnego	Ditto	14.	—
Lnu czystego -	*Kamień*	36.	—
Ditto nieczystego	Ditto	8.	—
Wosku Zołtego -	Ditto	82.	—
Anyżu - -	Ditto	18.	—
Wyziny - -	Ditto	26.	—
Wodki Lutrowaney	*Garniec*	5.	15.
Masła a 6. Garcy	*Faska*	30.	—
Słoniny dobrey -	*Połeć*	16.	—
Mięsa świeżego -	*Funt*	—	4.
Kawy - - -	Ditto	2.	20.
Cukru - - -	Ditto	2.	—
Miodu Przasnego od Garcy 32. - -	*Pułbeczek*	162	—
Wołu dobrego -	*Sztuka*	108.	—

Ja-

			Złł:	Gr:
Jałowica paszona		*Sztuka*	60.	—
Krowa Gospodarska	-	Ditto	50.	—
Koń Gospodarski	-	Ditto	72.	—
Woł roboczy	-	Ditto	72.	—
Ciele Sysak	-	Ditto	12.	—
Jndyk dobry	-	Ditto	5.	—
Gęś karmna	-	Ditto	1.	20.
Kapłon -	-	Ditto	1.	—
Kura - -	-	Ditto	—	18.
Siana Gospodarska		*Fura*	7.	—
Drew Targowa	-	Ditto	6.	—

Ktorą to Cenę zaświadcza Piotr *Walański* Radzca Miasta Kamieńca Podolskiego — Y oprocz tego o Handlu tamecznym to ieszcze donosi.

Wyziny Kupcy Kamienieccy latem z Jas tylko kilkaset kamieni dostali, i tę iuż do Dubna poprowadzili.

Wiadomość zapewnia, że z Krymu Wyziny więcey do Dubna poprowadzono.

Bakalii przeszłoroczney tu nie wielę, i ta w troie drożey przedaie się.

Cena Zboża o mil 10. od Kamieńca ku Wołyniowi trzema i czterema Złotemi iest mnieysza. — Od Wołynia do Kamieńca

mieńca ze Zbożem przybywaią, więceyby było i staniałoby, lecz zima ostra i zasypana przeszkadza.

Zimę Listopad podał Grudniowi, Grudzień Stycznowi w Mrozach do naywyższego graduszu tęgą, śniegi częste spadaią na każdey Kwadrze, ztąd Gospodarze miarkuiąc Zimowe Miesiące przeciw letnim przyszłym, wnoszą sobie na Pasieki i Zboże dobre lato.

Kray tu wprawdzie nie iest głodny, ale Gospodarze Rolnicy do drożyzny przyzwyczaieni dotąd drogo produkta trzymaią, tak dalece, że ieszcze nad dawnych kilko lat Cenę we trzy i cztery razy drożey przedaią.

W tym Kraiu i na Wołoszczyznie Pokoy, Gonitw żadnych Zima nie dopuszcza: —— Chocim dobrze Gospodaruie, Wioski i Dobra przez Licytacyą puszcza.

—— Targ

— *Targi Miast Wilna, i Pińska, w Miesiącu Listopadzie* 1788.

		w Wilnie. Złł:	Gr:	*w Pińsku.* Złł.	Gr:
Zyta osietnego Miary -	*Beczka*	68.	—	—	—
Ditto -	Ditto	60.	—	32.	—
Pszenicy Zimowey	Ditto	100.	—	—	—
Ditto Letniey	Ditto	90.	—	64.	—
Jęczmienia	Ditto	50.	—	32.	—
Gryki -	Ditto	40.	—	30.	—
Owsa -	Ditto	32.	—	16.	—
Grochu -	Ditto	56.	—	40.	—
Siemienia Lnian:	Ditto	48.	—	32.	—
Ditto Konop:	Ditto	32.	—	—	—
Jagieł -	Ditto	—	—	80.	—
Krup Jęczmian:	Ditto	80.	—	67.	—
Ditto Gryczan:	Ditto	80.	—	76.	22.
Oleiu Lnianego	*Garniec*	4.	—	2.	12.
Wodki Hanyzkowy	Ditto	4.	20.	5.	—
D[illegible]o Ordynar:	Ditto	3.	24.	2.	20.
Miodu Przasnego	*Miara*	48.	—	—	—
Lnu czystego	*Kamień*	18.	—	—	—
Pięki -	Ditto	12.	—	—	—
Hanyżu -	Ditto	30.	—	—	—
Wosku -	Ditto	66.	20.	72.	—

Łoiu

		Złł	Gr:	Złł.	Gr:
Łoiu topionego	Ditto	24.	—	20	—
Ditto nietopionego	Ditto	18	—	16.	—
Chmielu młoconego	Ditto	5.	—	6.	—
Ditto szczypanego	Ditto	10.	—	—	—
Oliwy zieloney	*Funt*	1.	10.	—	—
Szczeciny -	Ditto	—	20.	—	—
Słoniny i sadła	Ditto	—	18.	—	—
Masła -	Ditto	—	24.	—	20.
Mięsa świezego	Ditto	—	—	—	4.
Kawy - -	Ditto	—	—	2.	—
Cukru -	Ditto	—	—	1.	20,
Miedzi Pruskiey	Ditto	—	—	1,	2[illegible].
Soli Hiszpańki Krolewieckiey	*Baka*	40.	—	—	—
Ditto Szarey Franc:	*Beczka*	36.	—	—	—
Sledzi Gotembursk:	Ditto	40.	—	—	—
Smoły śledziowka	Ditto	12.	—	—	—
Wołu lepszego	*Sztuka*	—	—	60.	—
Ditto podleyszego	Ditto	—	—	50.	—
Skur Wołowych Surowych -	Ditto	—	—	12.	—
Ditto wyprawnych	Ditto	—	—	18.	—
Ditto Jałowiczych surowych	Ditto	—	—	10.	—
Ditto Ditto wyprawnych -	Ditto	—	—	15.	—

	Złł:	Gr:	Złł:	Gr:
Dittò Kozłowych surowych Ditto	—	—	5.	—
Ditto Ditto wypra: Ditto	—	—	10.	—
Lemieszow 100. Ditto	—	—	120.	—
Soli 100 *Hurmanow*	—	—	23.	—
Ryby więdłey *Dziesiątek*	—	—	3.	—
Winnow - *Rożenek*	—	—	—	4.

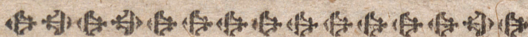
Takowy Targ Wileński zaświadcza *Przemieniecki* W. W.

Targ zaś Piński zaświadcza *Lwowicz* Land: M. Pińska.

Z pomienionych wszystkich Targow wysokości Ceny, spodziewać się można na Wiosnę ieszcze większey drożyzny, zwłaszcza gdy dla Aukcyonuiącego się tak licznego Woyska w Kraiu naszym, założone może zostaną i Magazyny po Woiewodztwach, a gdy ieszcze i okoliczne Sąsiedzkie Armie skupować będą, w naszym Kraiu także do swych Magazynów, tedy bez spławiania na Wiosnę do Gdańska, Elbląga, Krolewca y Rygi, gdy wczesne spekulacye zaydą, obeszłoby się, a zwłaszcza, że i w tych Portach nie ma wcale teraz Po-

kupu,

kupu, iak ma Dziennik Handlowy od swych Korrespondentow uwiadomienie o tym.

III.

O Targach i Handlu Zagranicznym.

— O Targach i Handlu Gdańskim.

W Gdańsku Targ Teraźnieyszy na Zboże, ten sam co i w poprzedzaiącym Miesiącu, gdyż ciągle aż dotąd, Zagranicznych Kommissów tam nie ma, iuż to z okazyi Woyny teraźnieyszey, iuż to dla obfitych urodzaiow Zagranicznych, iak donosi o tym Korrespondent Gdański w następuiących Słowach:

„ Z cudzych Kraiow wiadomości o uro-„ dzaiach, iako to, z Anglii bardzo obfitych, „ z Xięstwa Holsztyńskiego, z Brabancyi, i ze-„ wszą̨d chwalą urodzaie.

„ A nawet i we Szwecyi dosyć piękne, „ lubo nie dosyć obfite, ale nim Agricultura

 „ była

„ była w zachęceniu, nie miała Szwecya ani „ połowy chleba iak teraz ma, dla czego „ naywiększa część ludzi w Szwecyi mało „ chleba znali, chyba na Weselach, albo „ innych Ucztach: i gdy Gospodarz ze swo- „ ią Familią miał razowey mąki korzec albo „ dwa, to nią bardzo oszczędnie musiał żyć, „ aby głodu nie doznać, z tey mąki razo- „ wey iadali żur, niby jak faramuszkę, na- „ zywali to briie: w wielki żelazny Garnek „ wrzącey wody, z ręki potrosze sypiąc mie- „ szali, aż nie co zgęśło: takie pożywienie „ było zdrowe, y dosyć byli mocni, teraz „ iuż mogą mieć więcey chleba, iednak nie- „ dostarczaiącego.

„ Kilka Okrętów ztąd do Szwecyi na „ swoie risico wysłali niektorzy Ku- „ pcy żyta, gdyż znizkąd Kommissow nie „ masz.

„ Francya z okazyi spadłych lodow in „ Julio cokolwiek potrzebuie, to Holendrzy „ nayblisi i z Brabancyi tyle dodadzą, ile po- „ trzeba wyciągnie.

„ O Targach na Zimę, i ku Wiośnie „ przyszłey, nie można wiedzieć, z przy- „ czyny Woyny, a podobno większego poża- „ ru można się spodziewać w Europie —

Dat

Dat z Gdańska 10. Października Korrespondent Dzien: Handl:

— *Co do niepokupu Bydła w Gdańsku.*

Napędzono tu dosyć Wołow w przeszłym Miesiącu, podług co rocznego zwyczaiu, ale ze stratą niektorzy przedali, nawet przeciwko zwyczaiowi, bo przez Aukcyą po 6. 7. Czer: Złł: dobre Woły — Przyczyna taności Wołow ta, że przedtym kupowali Gospodarze tuteysi, po dwa trzy i więcey sztuk, do solenia i wędzenia, ale teraz Kupcy i Rzemieślnicy bez czynności i Zarobkow żyć muszą oszczędnie Dat z Gdańska 25, *Korrespondent Dzien: Handl:*

— *Co do niepokupu Drzewa we Gdańsku.*

Drzewa Sosnowego i Dębowego dosyć wiele, ale Kupcy nie chcą od Szlachty kupować, gdyż maiąc podostatku, a nie mogą, do cudzych Kraiow zbywać: w niebeśpieczeństwie więc na Wiśle wiele Tratef Drzewa leżá bo albo mroz gdy ściśnie, albo wiatry

gdy

gdy rozproszą, porozrywawszy sztuki, ba i całe Tratwy trafia się, że idą do Morza na przepadek.

Trzebaby koniecznie w Handlach uwagi, aby wiedzieć, dokąd? kiedy? i z iakiemi śpieszyć Towarami? aby Cena była utrzymywana, bo wszędy czego nazbyt, mniey oto dbaią, a przedaiący musi ze szkodą zbywać, a gdy czego nie dostarcza, żądane iest, i dobrze bywa płatne. — *Dat z Gdańska* 1. *Listopada* 1788. *R. Korrespondent Dziennika Handl:*

Z trzech tylo tych Artykułow od Korrespondenta Gdańskiego doniesionych, uważać można, iak wielkiey potrzeba Spekulacyi w Handlu, i iak konieczna iest potrzeba mienia Polskich Konsulow po Miastach Portowych z Polską Handel wiodących, te obie potrzeby naylepiey wyiaśni następuiąca pod tytułem Obywatela *Wrześniaka: Uwaga.*

— *Uwaga*

—— *Uwaga Obywatela Wrześniaka, względem wczesney Spekulacyi i Korresspondencyi w Handlach wszelkich.*

Dziedzice w Polszcze nie uważaią: że wytępiwszy lasy muszą czekać lat 30. i 40. nim znowu do potrzeby własney drzewa urosną: spuszczaią do Gdańska i indziey, nie uważaiąc na iaki czas trafią —— Poki Akcyzow nie było, i Cła były zwyczayne, wszystkie Handle były w dobrey porze, a choć i przed laty wiele spływało drzewa, był na to odbyt, i Kapitałów więcey we Gdańsku niżeli teraz, a że prawie w całey Europie czasy nastały nie fortunne, Monarchowie Skarby swoie bogactwem na pełniaiąc z ludzi pracuiących, na przymnożenie przez handle do Państw sami się staią ubogiemi, z tey przyczyny wszystkie Kommercye i Negocyacye zmnieyszone, bo ledwo tego wszędy żądaią, bez czego się cale obeyść nie mogą, tak co do Drzewa, iako i wszelkich Towarow rodzących się z Ziemi i robiących rękodzieł, bo Matka towarowa nigdy nie przestaie rodzić dla maiących przezorność i wiadomość, dokąd się z czym i kiedy udawać szukaiąc pożytkow.

Cała

Cała Hollandya bawi się Negocyacyą, i z tey Bogata, oni z Afryki, Ameryki, i z Azyi sprowadzaią Produkta, ale gdy czego w Europie za wiele, Kommissanci Kompanii Handlowey, w Capo de bone Esperance, muszą o tym być zawsze uwiadomieni, aby tam pomiarkować mogli mnogość odbycia Gozdzików, Kwiatu, Cynamonu i innych Specyaryow, a gdy nad miarę do zwyczaynie corocznego Handlu Okręty maią, tam palą wyrażone Korzenie; aby Cena nie upadała onym, gdyby za wiele było wszystkiego, y tym sposobem mało co drożey, lub taniey przedaią corocznie.

Kaffa przed lat 30. była tańsza niż teraz, bo po 18. i 20. gr: funt ze Gdańska przedawano, teraz tu się płaci po 7. Szostakow za funt, to iest dwa Złote i połtora grosza Polskie — Pierwey nie tak wiele używano, i nie tak wiele się rodziło Kaffy wodległych Częściach świata, iak teraz: przed stem lat ledwo z Tureckiey Azyi była znana Kaffa, a teraz z Francuzkich Prowincy de Martinique (naylepsza po Tureckiey) de St. Domingo, i z wielu mieysc także i z Hollenderskich, Angielskich, Duńskich, Amerykańskich i Azyatyckich Kraiow, wiele

Mi-

Milionow Funtow Okręty przynoszą: że teraz wiele mogą przedawać, przeto też i cena teraz wyższa, a naywiększa przyczyna iż gdy do Holandyi Okręty Handlowey Kompanii przyidą, przez Aukcyą przedaią różne Towary i Kaffę, Kapitaliści tam zakupuią Milionami Funtów dla swego profitu, i cenę robią do zbycia, także w Danii i we Francyi, tym sposobem Kaffa drożeie, gdy ludzie wszędy przyzwyczaieni iak do Chleba, i przez Korrespondencyą wiedzą, gdzie iaka iest oney Konsumpcya.

Gdyby w Warszawie przynaymniey rodowita z Obywatelow Polskich była Kompania Handlowa, mogłaby ta zawsze z pierwszey Ręki z Cudzych Kraiow różne miewać Towary takie, bez iakich się Kray Obeyść nie może; ale taka Kompania nie powinnaby z Cudzoziemcow być złożoną, bo ci zebrawszy Kapitały do swoich Kraiow ie przenoszą; iak słychać że się Wagabundow Francuzkich dosyć namnożyło w Warszawie, z ktorych może wiele takich, że się w swoim Kraiu dla złych Akcyi nie mogli utrzymywać, w Polszcze maią szacunek z powierzchownego udania Sztuk Figlarskich, maniery Francuzkiey: Umieią Oni gładko podchodzić, i podchwytywać

wać takich Jchmościow, co się nie znaią na filuteryi, maią preferencye nad tych co się podściwie rządząc, znoszą onera w Miastach, i są usłużnemi i użytecznemi zawsze swoiemu Narodowi, choć się częstokroć trafiaią przykłady, że Cudzoziemiec nie bywszy osiadłym Obywatelem, oszwabiwszy, wymknie się, i potym Polakom naysromotnieysze Akcye przypisuie, zdaleka szydząc i wyśmiewaiąc się, oczym zróżnych Autorow można dowodzić.

Rozpoczęte teraz Ustawy w Polszcze, mogą Kray uszczęśliwić, aby tylko Pan Bóg zachował w spokoyności, a zatym będą się z cudzych Państw ludzie do niey zgromadzać bez wątpienia będą przyięci zewsząd, trzeba ich przyimować dla zaludnienia pomnieyszych Miast, gdzie same żydostwo nad Chrześcianinami gurnie, odbieraiąc sposoby w Handlach i Rzemiosłach, a naywięcey ich żyie z oszukiwania Chrześcian, bo to maią za odpust, gdy może oszukać Chrześcianina, tak iak byli oszwabili z Bogactwa Egipcyanów z rozkazu przez Moyżesza Boskiego, gdy z tamtąd mieli wychodzić. —

Bez wątpienia są na to Ustawy w Miastach Polskich, aby wiedzieć iakim ludziom być Mieszczanami i mieć Possessyą — Może

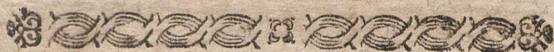
że to być przydatne opisanie, iak się dzieie we Gdańsku: Tu Francuz, Anglik, Włoch, Szwed, Duńczyk, nie może być Mieszczaninem ani Possessyonatem, przecież może tu mieszkać, i handlować, Kommissy maiąc do kupowania od Kupcow i Possessyonatow Gdańskich; ale od żadnych cudzych niewolno takiemu, kto nie iest aktualnym Mieszczaninem, kupować ani też przedawać cudzemu —— Urodzeni w Polszcze, w Prusiech, Niemczech z Cesarskiego Państwa, gdy chcą mieć Mieyską wolność, czy w handlach lub rzemiosłach, muszą przez dwoch Mężow Officyoze poprzysięgłych mieć świadectwo; Nayprzód ieśli legitime złoża Małżeńskiego wczasie się urodzili, nieprzòd, albo zaraz po slubach, Jakiego Stanu i Kondycyi byli Rodzice? i ieżeli nie ma przynaymniey dwa tysiące własnego Kapitału pieniędzy? nie może być przypuszczony do Kupiectwa —— Takim sposobem należałoby choć i uboższych Przychodniow maiących urzędowne zaświadczenia przyimować, gdy upewniaią o swoiey podściwości i Talentach, do czego się chcąc sposobić, aby byli sobie i Kraiowi pożytek czyniącemi, i wspołeczeństwie żyiącemi, być wrzemieślniczym czyli innym Stanie, niechay to

pro-

prosze nie będzie naganne, co z dobrego życzenia i dobrey myśli wpływa w pioro do opisania.

We Francyi tak wiele szkody czynili i nieprzestaią czynić Contrabandycrowie, że dla tego, aby i Skarb Królewski nie był krzywdzony, i Obywatele w Paryżu nie mieli uymy w Handlach; obmurowano Paryż przed Rokiem na co Miliony były łożone, ale pod Murami opasuiącemi Miasto minami wygrzebanemi umieli zakazane i niemycone Towary wprowadzać — W Londynie i w Wiedniu toż się dzieie, a bez wątpienia pod czas Seymu i w Warszawie: Na co chociaż od Zwierzchności Kraiowey iest dozor, ale nie podobna aby to było bez Skarbowey szkody i Kupieckiey przeszkody. — *Wrześniak Obywatel życzliwy Polszcze.*

O Fabry-

IV.

O Fabrykach Kraiowych.

Podczas teraźnieyszą Aukcyą Woyska w Polszcze, wiele będzie można mowić o Fabrykach potrzebnych dla tegoż Woyska; i założyć się mogących w Polszcze, co zostawuie się, następnemu wychodzeniu Dziennika, a teraz czyni się następuiące żądanie.

— *Żądanie* 2. *Maystrow Tkaczow*.

Pewne Dziedziczne Miasto, żąda 2. dobrych Tkaczow, ktorym Domy i Ogrody darmo dane będą, i od łokcia płaceni będą, z wszelkim do tego służącym zabeśpieczeniem. — Referencya o to do Expedycyi Dziennika Handlowego na Krak: Przedmieściu Nro: 438.

O Tran-

V.

O Transporcie Spławnym.

— *Nota odpowiednia Kommissyi Skarbowey Kor: do Departamentu Cudzoziem: względem Rzeki Bugu.*

„ Kommissya &c. — Na Notę Pr:
„ Departamentu Cudzoziem: wzgledem
„ Rzeki Bugu de Die 15. Febr. 1788.
„ datowaną, odpowiedź przesłała. —
„ Ktorey Noty Odpowiedney takowa na-
„ stępuie osnowa. — Kom: Rzeplitey
„ Skarbu Koron: Notę P. Departa-
„ mentu Cudzoziem: pod Dn: 15. Mie-
„ siąca teraźnieyszego datowaną odebra-
„ wszy, ma honor donieść temuż Pr:
„ Departamentowi Cudzoziem: iż w do-
„ pełnieniu Praw, a mianowicie R. 1764.
„ czyszczenie Rzek Portowych Kommis-
„ syi swoiey zlecaiącego, ieszcze w R.
„ 1767. Uniwersał do zniesienia Jazow
„ i Młynow na Rzekach Portowych

wy-

„ wymieniaiąc Bug, Obywatelow i Pos-
„ sessorow zniewalał, następnie w tym-
„ że Roku pod dniem 25. Mca Maia,
„ między JW. Jnstygatorem Kor: i Pos-
„ sessorami Dobr nad Rzeką Bugiem
„ leżących w Sądzie Kommissyi swoiey
„ zapadł Dekret, z niesienia na Rze-
„ cze Bugu Młynow, Grobel, Jazow,
„ i wszelkich tam będących zawad. —
„ Dekret ten obszerną czynność obey-
„ muiący, dla zasałych Kraiowych ro-
„ zruchow, swego istotnego, nie mógł
„ odebrać skutku. Woiewództwo Wo-
„ łyńskie w Roku 1786. umocniło J.
„ Wielmożnego Stroynowskiego Pod-
„ komorzego Buskiego do czynienia w
„ Sądzie Kommissyi swey na kto-
„ rego Jmie podany Memoryał,
„ Kommissya Rezolucyą swoią, przy-
„ dała Officyalistow swoich, i Regestr
„ Skarbowy dla prędszego ułatwienia
„ Sprawy oznaczyła. — Nakoniec w
„ Rapporcie swoim do Kommissyi swey
„ podanym JW. Czacki Stra Nowogr:
„ Rzeczypospolitey Skar: Koron: Kom-
„ missarz rowną czyszczenie pomienio-
„ ney Rzeki potrzebę obszernie wyraził.

Jak

„ Jako zaś dopełnienie Dzieła tego,
„ i wydatki na czyszczenie, znacznego
„ wymagaią nakładu, a Kommissya
„ Skarbu Kor: w Tabelli wydatków Pu-
„ blicznych Prawem 1776. ułożoney,
„ żadnego nato nie znaydzie funduszu,
„ iak ma honor przełożyć Prz: Depar-
„ tamentowi Jnteressow Cudzoziemskich,
„ iż ieżeli na potrzebne wydatki czy-
„ szczenia tey Rzeki, fundusz z Sum-
„ my na Expensa Extraordynaryine de-
„ terminowany, przez J. K. M. i Prz:
„ Radę Nieustaiącą wyznaczony będzie,
„ Kommissya nie ubliży staranności
„ swey, aby Dzieło to dla wygody O-
„ bywatelow i pożytku Kraiowego do
„ zamiaru swego, iak nayprędzey przy-
„ wiedzione było.

— *Przełożenie Kommissyi Skarbowey Koron: Radzie Nieustaiącey o nowym Nurcie Wisły.*

„ Kommissya Rzeplitey Skar: Kor: odebrawszy
„ uwiadomienie od JW. Czackiego Stty
„ Nowogrod: Rzplitey Skar: Kor: Kom-
„ missarza, oraz użalenia się Obywate-
„low

" low Nowego Miasta Korczyn zwa-
" nego, iż Wisła Nowym Nurtem po-
" rząc Okoliczne Dziedziny w poprzek
" łącząc się nowym Korytem z nidą,
" iak naylepiey na Mappie ze zlecenia
" tegoż JW. Czackiego sporządzoney,
" widzieć można, nie tylko znacznych
" wylewow staie się przyczyną, ale nad-
" to przy coraz większych z strony Gal-
" licyi odsypiskach, oderwanie gruntow
" Rzeplitey zagraża, takową okoliczność
" J. K. Mość i Prześ: Radzie przekłada,
" oraz o za Assygnowanie tym czasem
" Złł: 9,500. z funduszu nadzwyczay-
" nych wydatkow, na ten koniec u-
" prasza.
" Jako zaś boiaźń utraty cząstki Kraiu słu-
" sznie Kommissyą swoią zastanawia, a
" nie szczęściu Obywatelow i Mieszkań-
" cow Nowego Miasta okolic, smutny
" obraz co raz bardziey przybliżonym
" zostaie; tak wzupełney ufności wzywa
" Kom: Skar: Kor: J. K. Mość i Prześw:
" Rady w tey mierze pomocy. — Dań
w Warszawie na Sessyi Dnia 14. Mca
Czerwca R. 1788. A. Ł. Xże Poniński P.
W. K.

VI.

O Transporcie Londowym dla szczupłości mieysca nie ma teraz do Doniesienia. — Toż samo VII. o Miastach, i VIII. o Jarmarkach. — Ale nato mieysce daie się opszerna wiadomość o Kontraktach, iak następuie.

IX.

O Kontraktach Kraiowych.

NIM się udzieli Tabella poskończonych Kontraktach Dubieńskich, pozostaiących ieszcze Dobr i Sum do negocyacyi, tym czasem udziela się rezta z Roku zeszłego Doniesień o Dobrach i Summach.

— *Fol-*

— *Folwark nad Wisłą przy Starey Warszawie do przedania.*

Folwark ten leży niżey Starey Warszawy ku Wiśle, zaymuie w sobie mieszkania rożne: Browar, Młyn, Staynie, Spichrze, do Sypow rożnych i Składow, a to wszystko w Murach obszernych i wygodnych z Ogrodem, do przedania, za Summę 17,000. Czerw: Złotych. — Referencya do Expedycyi Dziennika Handlowego na Krakow: Przedm: Nro: 438. gdzie odbierze Jnformacyą, tak o Właścicielu tego Folwarku, iako i o podziale onego na części ieśliby kto nie chciał razem onego kto kapować.

— *Magazyn na Solcu ze wszystkiemi Przyległościami do przedania.*

Magazyn na Solcu pod Numerem 2932. nad Wisłą sytuowany dawniey Barona de Symonowicza, a teraz Niedziałkowskiego Stty Długołęckiego własny z Pałacem, Szpichlerzami, Stayn: Wozowniami, Officynami, i Browarem wielkim ze wszystkiemi porządkami, tudzież Dworkami i Chmielnikiem, iest do prze-

 dania.

dania. — Referencya do Właściciela tegoż Magazynu tamże mieszkaiącego.

— *Dwa Place na Pradze do przedania.*

Dwa Place na Pradze, ieden mały od Ulicy Brukowaney nie daleko Mostu, maiący wraz z drugim wielkim Kommunikacyą leżącym nad samą Wisłą do przedania. — Referencya do Dzien: Handl:

— *Kamienica w Warszawie do przedania.*

Kamienica sukcessorow de Tournelowskich na Ulicy S. Janskiey pod Numerem 16. leżąca wielka przechodnia, od Piwney Ulicy na trzy, zaś od S. Jańskiey na cztery piętra będąca do przedania bezdłużna za Cenę 3,000. C. Złł: życzący sobie, ma się udać do JP. Lutoborskiego w Kancellaryi Dekretowey Grodzkiey Warszawskiey zostaiącego.

— Dwo.

— *Dworek w Warszawie do Przedania.*

Dworek pod Nrem 825. na Ulicy Ogrodowey stoiący z Ogrodem i wiazdem 4. Pokoie, i 5. Gabinetow maiący, tudzież Staynie, Piwnice, namszone Studnia, i inne wygody, iest do przedania. — Referencya do Dzien: Handlowego.

— *Żądanie pożyczenia Summy 1,000. Złł: Pol: na Kamienicę lub Dworek w Warszawie.*

Pewna Osoba życzyłaby sobie pożyczyć do S. Jana Czerw: Złł: 60. a to za Kamienice lub Dworek tu w Warszawie stoiące, i żadnemi długami nie obciążone, &c. — Referencya do Expedycyi Dziennika Handlowego.

— *Summa do kilkunastu lub kilkudziesiąt Tysięcy do pożyczenia.*

Pewny maiący od kilkunastu lub kilkudziesiąt Tysięcy Summę, chciałby pożyczyć na Possessyą Dobr iakich. — Referencya do Dzien: Handl:

— *Dobra znaczne Dziedziczne w Wtwie Krakowskim do przedania.*

W Woiewodztwie Krakowskim Powiecie Xięskim, są na przedaż Dobra Dziedziczne żadnym Processom nie podległe, z Gruntami obszernemi Pszennemi, Łąkami rozległemi, Lasami dużemi na budowlą i wszelki materyał zdatnemi, Stawami, i Sadzawkami w Ryby obfituiącemi, Młynami wałnemi, i Tartakami, Rezydencyą uczciwą i obszerną w wesołym bardzo mieyscu, bo nad wodą, czyli Rzeką biegącą, i Łąkami sytuowaną, z Ogrodami Szpalerem pięknym przyozdobionemi, zgoła ze wszystkiemi wygodami za Summę gotowemi nie na żadne facyendy Złł: Pol: 600,000. dico sześćkroć sto tysięcy. Ktoby miał wolą na być tych Dobr i dokładnieyszą o nich powziąść Jnformacyą, niech się odezwie pod Adressem do Krakowa, Ziemianinowi Wodztwa Krakowskiego.

— *Żąda-*

— *Żądanie nabycia znaczney Partyi Owiec.*

Widząc że W.M.Pan zatrudniaż się, rożnemi Doniesieniami dla wygody Publiczney, proszę łaski Jego o doniesienie mi z wyrażeniem mieysca i czasu, to iest: gdzie i kiedy w Wielkopolszcze możnaby zakupić znacznym Stadem Owiec zdatnych do przychowku, na co upraszam o iak nayprędszą Rezolucyą do Krakowa pod Adressem Ziemianinowi Wtwa Krakowskiego.

Autor Dziennika Handlowego nie może dać inney na prędce Rezolucyi, iak tę, że wiadomość mieysc do stania Owiec wznacznych Partyach, znayduie się w poprzedzaiących Dziennikach pod Artykułem Jarmarkow Kraiowych, wyszczegulniaiących, na ktorych bywać zwykły iakie gatunki Produktow. — A mimo Donissień znayduiących się w Dzienniku, zapewne zrobi się do iego Doniesienie nowe, z okazyi takowego zapytania. — Jeżeliby więc kto odpowiadaiąc na te zapytanie, pisał wedle Adressu powyższego do Ziemianyna Krakowskiego, tedy uprasza Dziennik, ażeby takowa odpowiedź, iako informuiąca Powszechność udzielona być mogła Powszechności, przez druk Dziennika, gdyż

oprocz

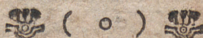
oprocz żądania Ziemianina Krakowskiego, znayduią się i drudzy co podobnież żądaią.

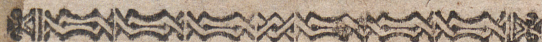
— *Pałac w Warszawie do Przadania, lub na zamian Dobr.*

Pałac do Przedania, lub na Zamian na Dobra iakie, iest w obszernościach wielkich, to iest: z Browarem, Stayniami, Wozowniami, z Folwarkiem, z Szpichlerzami, Piwnicami, z Kuźnią, Ogrodami dwoma i Oranżyeryą, Officynami obszernemi, i z przyległą Kamienicą Murowaną, zgoła Pałac ten z wszelkiemi wygodami, ktoby sobie życzył na być na Arsenały, czyli Koszary, lub na iakie Fabryk Manufaktury, gdyż iest w rozległościach wielkich. — Życzący sobie kto nabyć, ma się refferować do Expedycyi Dziennika Handlowego.

Dalsze wiadomości o Kontraktowaniu nacokolwiek bądź, dadzą się w następuiących Częściach Dziennika.

X, Prenu-

X.

PRENUMERATORWIE
DZIENNIKA HANDLOWEGO
Roku Trzeciego 1788.

Nayiaśnieyszy Król Jmć Exemplar: 36. dla 36. Miast raportuiących Targi do Dzien: Handlowego.

A

Amiet Kupiec Warszawski

Archiwum Kom: Elementarney Edukacyi Nadowey

Arciszewski Sekretarz Pocztamtu Warszaw:

B

Bernowicz Sędzia Z. i Poseł Nowogr:

Graff Beyst Direktor Fabryki Solney Buskiey.

Beyzym Sędzia Z. Krzemieniecki
Bieliński Cześnik Koronny
X. Bieliński Kanonik Smol:
Biernacki Kasztelan Sieradzki
Bobicki Sędzia Grodzki Kamieńczykow: Deput: Trybunału Kor:
Bogatko Kasztelan Kruszwicki
Borch Kanclerzyc Koron: Poseł Jnflantski
Bruhl Ex - Generał Artyl: Kor:
Buczacki Rotmistrz Przed: Straży W. K.
Butrymowicz Podstarosta i Poseł Piński
Bystrzanowski Kasztelan Małogoski

C

Chłapowski Stta Kościański
Choiecki Woyski Kiiowski
Chołoniewski Stta Kołomyski Poseł Bracławski
Chrapowicki Kasztelan Mścisław:
Chrapowicki Stta i Poseł Starodubowski
Chreptowicz Podkanclerzy Litt:
Cieciszowski Biskup Kiiowski
Ciemniewski Sędzic Rożański
Cieszkowski Kasztelan Liwski
Czacka Strażnikowa W. K.

Czacki Podczaszy Koronny i Poseł Czernie-
chowski
Czacki Stta Nowogrodzki Kommissarz Skarbu
Koronnego
Xże Czetwertyński Kasztelan Czern:
Xże Czetwertyński Stta Tuszyński

D.

Dąbski Wwda Brzeski Kuiaw:
Dembowski Stta Czerwiński
Dębińska Stcina Wolbromska
Dębiński Stta Wałecki
Dłuski Stta Łukowski Poseł Lubel:
Dobiecki Podkomorzy Sandom:
Dołęga Szambelan J.K.Mci
Downarowicz Chorąży i Poseł Rzeczycki
Dzieduszycki Szambelan J.K.Mci
Dziekoński Podskarbi Nadw: Litt:

E.

Ebert Kupiec Warzaw:
De Essen Poczmistrz Kowień:

F.

Felkierzamb Kasztelan Witebski
Fiałkowski Chorąży Horodelski

G.

Gaiewski Podsędek i Poseł Łęczycki
Garnysz Podkanclerzy Koronny
Gautyer Obywatel i Kupiec Lubel:
Gliński Sekretarz Marszałka W. K.
Gołyński Sędzia Pograniczny Podol:
Gorecki Podstarosta Lidzki
Gorski Cześnik Jnowłodzki
Grabowski Krayczy Litt:
Grabowski Generał Jnspektor W. Litt:
Grabowski Mecenas Assessoryi Litt:
Gruszecki Stta Łoiewski
Grzybowski Podstoli Czerski
Grzybowski Cześnik Liwski
Gutakowski Stta Kapinowski Poseł Orszański

H.

Hartwich Maior W. K.
Hiż Generał Adiutant Kom: Woyskowey
Huszarzewski Stolnik Stężycki

I.

Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski
Jabłonowski Obożnic Pol: Kor:
Iagmin Vice Aminis: Ekonomii Brz: Litt:
Iankowski Szamb: JKMci
Iaroszyński Stolnik Zwinogrodzki
Iawornicki Woyski Sochaczewski
Ieleński Podkomorzy i Poseł Mozyrski
Ieleński Stta Mozyrski
Iełowicki Stta Zawidecki
X. Jełowicki Scholastyk Kiiow:
Iezierski Kasztelan Łukowski
Iundziłł Podkom: Grodzień:

K.

Kahle Rezydent Gdański
Kamieniecki Podcz: Latyczewski Kommissarz
Skarbu Kor:
Kamieński Szambelan J.K.Mci
Kamieński Cześnik Przemyski
Kampioni Kupiec Warszawski
Karczewski Skarbnik Ostrzeszowski
Karniewski Stolnik Rożański
Karwicki Kasztelanic Zawichostski
Karsnicki Kasztelan Wieluński

Kic-

Kicki Stta Krasnostaw: Poseł Chełmski
Kleczyński Sędzia Kamieńczykowski
Kochanowski Maior W. Kor: Poseł Sandom:
Kommissya Edukacyina dla wszystkich Szkoł Narodowych Exem: 75.
Konarski Pułkownik Woysk J K.Mci
Korsak Pułkownik Woysk Litt: i Kom: Skar: Litt
Kossakowski Wda Witebski
Kossowski Chorąży Brzeziński
Kotarski Rotmistrz Grodzieński
Kozłowski Starosta Bracławski
Hra: Krasicki Stta Korytnicki Poseł Czerniechowski.
Krasiński Oboźny W. K.
Krasiński Stta Opinogorski Poseł Podolski
Krasiński Stta Siemiętkowski
Krasnodębski Franciszek
Krzucki Gen: Adiutant J. K. Mci
Krzyżanowski Kasztelan Santocki
Kuczyński Podczaszy Mielnicki
Kurdwanowski ex Kuchmistrz Kor:
Kuropatnicki Kasztelanic Bełzki
Kwiatkowski Skarbnikowicz Trembowelski

L.

La Cour Obywatel Warszawski
Leduchowski Stta Bronow: Poseł Wiski
Leduchowski Antoni Woiewodzic Czerniechow:
Lemnicki Stta Janowski
Lewiński Biskup Łucki R. G. U.
Leżeński Łowczyc Podolski
Lipski Opat Lubieński
Hrabia Lubieniecki
Xże Lubomirski Kasztelan Kiiow:

Ł.

Łochocki Rotm: Kawaleryi Narod:
Łozieiowski Komornik Lubelski
Łubieński Stta Nakielski Poseł Sieradzki
Łyszkiewicz Bankier Warszaw:

M.

Malczewski Kasztelan Rogoziński
Malczewski Szeff Przed: Straży W. K.
Malicki Pułkownik W. K.
Małachowski Wwda Krakow:
Małachowski Stta Opoczyński Poseł Sandomirski

Mała-

Małachowski Stta Karaczkowski Poseł Krakowski
Małowieski Sędzia Z. i Poseł Wyszogrod:
Małowieski Komornik Wyszogrd:
Maraszewski Kupiec Warszaw:
Markowski Chorąży Mielnicki
Matuszewicz Kalnic Brzes: Litt:
Mączyński Stta Lubolski
Meyzner Bankier Warszawski
Męciński Kasztelan Spicymir:
Męciński Stta Wieluński
Mielżyński Stta Wałecki
Mikorski Podkomorzy i Poseł Gostyński
Mikorski Pisarz Z. i Poseł Kaliski
Mirski Poseł Brasławski
Młodzki Kasztelan Wołyński
Młodzki Sta Zakroczymski
Morawski Poseł Rzeczycki
Morski Kasztelanic Lwowski Poseł Podolski
Graff Moszyński Sekretaz W. Litt: Poseł Brasławski
Moszyński Scic Jnowłodzki
Mycielski Generał Maior W. Kor:

N.

Nakwaski Podkomorzy Wyszogrodzki
Niemczewicz Sędzia Z. Brzes. Litt.
Niesiołowski Wda Nowogrd:

O.

Ogiński Wdzic Trocki Kommissarz Skarbu Litt:
Oraczewski Rektor Akademii Krakow:
Orzeszko Benedikt Szambelan J. K. M.
Ossoliński Scic Suleiowski
Ożarowski Kasztelan Woynicki

P.

Paszkowski Szambelan J. K. M.
Pausza Sędzia Z. Owrucki Poseł Kiiow:
Piaskowski Stta Czereszczyński
Plater Stta Jnflantski
Plater Starosta Gieldziański
Podlecki Rotmistrz Oszmiański
Podoski Kasztelan Dobrzyński
Podoski Adam Srta Lenarcicki
Poletyło Kasztelan Chełmski
Pomianowski Szambelan J. K. M.

Xże

Xże Poniatowski Prymas
Potocka Starościna Holsztyńska
Potocka Stcina Tłomacka
Potocki Generał Artyl: Kor:
Potocki Jan Krayczyc Kor:
Prążmowski Stta Mszczonowski
Proskura Stta Tuczabski Poseł Kiiow:
Prozor Oboźny W. Litt.
Przebendowski Klanic Elbląski
X. Przerębski Kuztosz Koron:
Przyłuski Kasztelan Brzeziński
Przysiecki Woyski Orszański

R.

Rabbe Porucznik W. K.
Raczyński Marszałek Nadw: Kor:
Raczyński Kapitan W. K.
Radoliński Szambelan J. K. M. Poseł Wielko-Polski
Radzicki Podkomorzy Zakroczymski
Radziszewski Chorąży i Poseł Starodubow:
Xże Radziwił Kasztelan Wileński
Xże Radziwił Podkomorzy W. Litt:
Xże Radziwiłł Stta Radoszkowski
Rakowski Stta Stężycki
Rola Skarbnik Prasnyski

R-

Rudziński Wdzic Mazowiecki
Rybiński Podkomorzy i Poseł Kiiowski
Ryszczewski Kasztelan Lubaczewski
Rzewuski ex-Chorąży Łukowski

S.

Xże Sapieha Krayczy przeszły Litt:
Xżna Sapieżyna Krayczyna przeszła Litt:
Schultz Bankier Warsazw:
Sielicki Kasztelan Połocki
Sieroszewski Kasztelan Krzywiński
Siewkowski Pisarz Mostu Warszaw:
Hrabia Skarbek Jan Stta Czertowicki
X. Skarszewski Pisarz W. K.
Skorzewski Stta Gnieźń:
X. Skotnicki Opat Koprzywnicki
Słaski Poseł Krakow:
Słomowski Stolnik Wędeński
Smogorzewski Metropolita Ruski
Smogorzewski Sekretarz Potockiego Marszałka Nadw: Litt: Exempl: 2.
Sobieszczańska Stcina Chreptiowska
Sobolewski Sekr: Pocztamtu Grodzień.
Sołtan Chorąży W. Litt Poseł Słonimski.
X. Sołtyk Dziekan Krakow:
X. Sosnkowski Opat Czerw:

Stani-

Staniszewski Fabian Szambelan J.K.M.
Starczewski Maior Gwardyi Pieszey Kor:
Suchodolski Chorąży i Poseł Chełmski
Swiętosławski Chorży i Poseł Wołyń:
Szadurski Szambelan J. K. Mości
Szembek Xiążę Biskup Płocki
Szlubowski Stta Siomacki

T.

X. Tarkowski Kanonik Warszawski
Tarłło Stta Brzegowski
Tarnawski Pocz-Mayster Zasławski
Tre er Szambelan J.K.M.
Trypolski Sędzia Grodzki Owrucki Poseł Ki-
iowski
Trzciński G. Adjutant B. W. W. X. L.
Tyzenhauz Chorąży Wileń:

W.

Wereszczaka Stta Sitków: Poseł Nowog:
Wereszczyński Sędzic Chełm:
Węgierski Szambelan JKM.
Wielogłowski Stta Olszański Poseł Krak:
Witosławski Oboźny Polny Kor: Poseł Po-
dolski.

Wi-

Witoszyński Sekretarz Xcia Generała Ziem Podol:
Wołłowicz Stolnik i Poseł Ciechanowski
Wołodkowicz Scic Haien: Poseł Min:
Wołodkowicz Szamb: JKM.
Worcell Kuchmistrz Kor:
Worcell Podstoli Litt:
Woyna Pułkownik W. Litt:
Wybranowski Skarbnik Lubel:
Wyganowski Jan Podkomorzyc Brzes: Litt:
Wyganowski Win: P. Brzes: Litt:
Wykowski Klanic Wyszog:

Z.

X. Zacharyaszewicz Kanonik Gnieźnień: Jnfułat Kamiński
Zakrzewski Kasztelan Nakielski
Zakrzewski Stolnik i Poseł Poznań:
Zakrzewski Stta Radzieiowski Poseł Jnowrocławski
Zakrzewski Stta Trzebiszewski
Zakrzewski Jan Regent Grodz: Czernichow:
Zapolski Szamb: JKM.
Zawoyski Pułkownik W. K.
Zielonacki Poseł Wielkopolski
Zielonka Szamb: JKM.

Złotogurski Gubernator Dobr Xcia Ger
Podol: Wołożyński i Stopołcow
Zołtowski Sędzia Grod: Wschow:
Zyberk Wda Brzeski Litt:
Zyłłok Komornik Witebski
Zymmerman Kontroleur Poczt.

KONIEC CZĘŚCI XII. DZIEN: HA
ROKU TRZECIEGO.
1788.

ia Ger
Vcow
w:

Ha

